

2015

þÿ ¤ ± , μ ã ¼ ¹ ⁰ ¬ ì á ³ ± ½ ± Ä · Â • Å Á É À

Stylianou, Panagiotis

þÿ "¹ μ , ½ - Â ⁰ ± ¹ • Å Á É À ± Ê ⁰ ì ÿ ¹ ⁰ ç ½ ç ¼ ¹ ⁰ ì " - ⁰ ± ¹ ç , £ Ç ç » ® • ç ¼ ¹ ⁰ î ½ & š ç ¹ ½ É ½ ¹ ⁰ î ½
þÿ ± ½ μ ã ¹ ã ã ® ¼ ¹ ç • μ ¬ ã ç » ¹ ã ¬ Æ ç ã

<http://hdl.handle.net/11728/6897>

Downloaded from HEPHAESTUS Repository, Neapolis University institutional repository

ΤΑ ΘΕΣΜΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

του

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ

Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα στο Διεθνές και Ευρωπαϊκό Οικονομικό Δίκαιο (LLM)

Πανεπιστήμιο Νεάπολις Πάφου

Πάφος, Κύπρος

2015

Υποβληθείσα στη Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου Νεάπολις Πάφου

σε μερική εκπλήρωση

των απαιτήσεων για την απόκτηση

του Πτυχίου του

LLM

ΤΑ ΘΕΣΜΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Διπλωματική Εργασία του Παναγιώτη Στυλιανού

Επιβλέπων Καθηγητής

Κωνσταντίνος ΓΕ. Αθανασόπουλος

Κοσμήτορας

Καθηγητής Αντώνης Μανιτάκης

Διευθυντής Προγράμματος

Καθηγητής Κωνσταντίνος ΓΕ. Αθανασόπουλος

Περίληψη

Αντικείμενο της παρούσας εργασίας που πραγματοποιείται στα πλαίσια εκπόνησης Διπλωματικής εργασίας από το Τμήμα Διεθνές και Ευρωπαϊκό Οικονομικό Δίκαιο του Πανεπιστημίου Νεάπολης Πάφος, είναι η παρουσίαση και ανάλυση των θεσμικών και επικουρικών οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Είναι γεγονός ότι σχεδόν όλα όσα επηρεάζουν τις καθημερινές δραστηριότητες των Ευρωπαίων πολιτών διέπονται από νόμους. Όλοι αυτοί οι νόμοι θεσπίζονται από τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα και αφορούν το σύνολο των κρατών μελών της ΕΕ. Λίγοι όμως γνωρίζουν πως λειτουργούν οι «Βρυξέλλες». Καθημερινά ακούμε μέσα από την ειδησεογραφία ή συζητήσεις, να γίνεται αναφορά για φορείς και όργανα άσκησης πολιτικών στο χώρο της ενωμένης Ευρώπης, πολλά εκ των οποίων αγνοούμε τον ρόλο και τη σημασία τους, με αποτέλεσμα το έλλειμμα δημοκρατίας, αφού κάθε πολίτης λόγω άγνοιας δεν έχει ίση πρόσβαση σε αυτά, να μεγαλώνει.

Μέσα λοιπόν από την ανά χείρας διπλωματική εργασία εκτός από το να γνωρίσουμε τα συγκεκριμένα όργανα σκοπό έχει να κατανοήσουμε πως με τα συγκεκριμένα όργανα η ΕΕ διαθέτει το θεσμικό οπλοστάσιο που θα την καταστήσει πιο δημοκρατική, διαφανείς και λειτουργική ώστε να μπορέσει να ανταποκριθεί στις προσδοκίες των ευρωπαίων πολιτών αλλά και στις εσωτερικές και παγκόσμιες προσκλήσεις.

Syllabus

The object of this work carried out under development Thesis out of the Department of International and European Economic Law, University of Neapolis Paphos is the presentation and analysis of the European Union institutions and bodies. The fact is that almost everything that affects the daily activities of European citizens are governed by laws. All these laws are adopted by the European institutions and cover all EU Member States. But few know how they work "Brussels". Every day we hear through news reports or discussions, to refer to entities and political training equipment in the space of a united Europe, many of which we over look the role and importance, as a result of ignorance the democracy's deficiency enlarges, because citizens do not have equal access on them.

Thus, through the diplomatic work at hand except we know the instruments designed to understand these specific institutional instruments, has purpose we understand, how with these specific institutional instruments, the EU has the institutional arsenal that will be it make more democratic, transparent and functional so that it can meet the expectations of European citizens and the internal and global calls.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Αν και το ενδιαφέρον μου για θέματα Ευρωπαϊκής Ένωσης ξεκίνησε από την μαθητική μου ηλικία, λόγω αντικειμενικών δυσκολιών αλλά και μετέπειτα επαγγελματικών συνθηκών δεν μου δόθηκε η ευκαιρία να γνωρίσω την Ευρωπαϊκή Ένωση και το ευρωπαϊκό δίκαιο, κάτι που νοσταλγούσα. Με την ένταξη όμως της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση η ανάγκη για μελέτη και απόκτηση γνώσεων πως λειτουργεί η ΕΕ αλλά και τα δικαιώματα τα οποία πηγάζουν μέσα από αυτό για όλους τους ευρωπαίους πολίτες, με οδήγησαν ξανά στα θρανία για να μάθω για την Ένωση αλλά και την εκπλήρωση ενός πόθου μέσω του μεταπτυχιακού αυτού. Ένα μεταπτυχιακό πρόγραμμα το οποίο θα με βοηθήσει να εμπλουτίσω τις γνώσεις μου στους ευρωπαϊκούς θεσμούς, ένα ιδιαίτερα ελκυστικό κλάδο που συνεχώς αναβαθμίζεται με απώτερο σκοπό και επιδίωξη τους Ευρωπαίους πολίτες και το Ευρωπαϊκό δίκαιο.

Ιδιαίτερες ευχαριστίες οφείλω, καταρχάς στον Καθηγητή και επιβλέποντα της διπλωματικής μου εργασίας Κύριο Κωνσταντίνο Αθανασόπουλο, για την καθοδήγηση, και τις πολύτιμες συμβουλές του. Κυρίως όμως τον ευχαριστώ, πού μέσα από τις εποικοδομητικές συζητήσεις και τις διαλέξεις που μας πρόσφερε, με βοήθησε να εμπλουτίσω τις γνώσεις μου στα ευρωπαϊκά ζητήματα ώστε να διαμορφώσω σωστή άποψη γύρω από τα καθείς ευρωπαϊκά θέματα και όχι μόνο.

Αισθάνομαι την ανάγκη να εκφράσω τις ευχαριστίες μου σε ορισμένους ανθρώπους τους οποίους η συμπαράσταση τους ήταν πολύτιμοι και καθοριστική στην εκπόνηση της παρούσας διπλωματικής εργασίας.

Ιδιαίτερες ευχαριστίες οφείλω στα τέσσερα παιδιά μου Ιωάννα, Στυλιανό, Μαργαρίτα και Νικόλα , τα οποία όλο αυτό το διάστημα της φοίτησης στο Πανεπιστήμιο αλλά και την εκπόνηση της εργασίας αυτής, έχουν στερηθεί αρκετά πράγματα και αναγκαστούν να αλλάξουν τρόπο ζωής. Νιώθω την ανάγκη να απολογηθώ αν κάποιες φορές ήμουν σκληρός μαζί τους.

Κλίνοντας, ευχαριστώ ειλικρινά την σύζυγό μου για την κατανόηση που επέδειξε όλο αυτό το διάστημα της εκπόνησης της διπλωματικής μου εργασίας.

Πίνακας Περιεχομένων

ΤΑ ΘΕΣΜΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Περίληψη	2
Ευχαριστίες	3
Εισαγωγή	7
Κεφάλαιο 1: Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.....	9
1.1 Ιστορική Εξέλιξη του Θεσμού	9
1.2 Γενικά Στοιχεία –Σύνθεση	9
1.3 Συγκρότηση	10
1.4 Οργάνωση και Λειτουργία Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου	12
1.5 Πολιτικές Ομάδες	14
1.6 Αποστολή και Αρμοδιότητες του Κοινοβουλίου	16
1.7 Ευρωπαίος Διαμεσολαβητής	17
Κεφάλαιο 2: Ευρωπαϊκό Συμβούλιο.....	19
2.1 Ιστορία του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου.....	19
2.2 Γενικά Στοιχεία –Σύνθεση.....	19
2.3 Αρμοδιότητες Ευρωπαϊκού Συμβουλίου.....	20
2.4 Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και Ευρώ.....	21
2.5 Τρόπος Λήψεως Αποφάσεων.....	21
Κεφάλαιο 3: Συμβούλιο.....	23
3.1 Σύνθεση- Οργάνωση.....	23
3.2 Καθήκοντα – Αρμοδιότητες	25
3.3 Τρόποι Λήψεως Αποφάσεων	28
3.3.1 Απλή Ψηφοφορία.....	28
3.3.2 Ειδική Πλειοψηφία.....	29
3.3.3 Ομοφωνία.....	30
Κεφάλαιο 4: Ευρωπαϊκή Επιτροπή	31
4.1 Σύνθεση –Έδρα	31
4.2 Αρμοδιότητες	33
4.3 Διαδικασία Θέσπισης Νομοθεσίας	36

Κεφάλαιο 5: Δικαστήριο	39
5.1 Ίδρυση	39
5.2 Σύνθεση Δικαστηρίου	39
5.2.1 Δικαστήριο	39
5.2.2 Γενικό Δικαστήριο	41
5.2.3 Ειδικευμένα Δικαστήρια	41
5.3 Τρόπος Λειτουργίας Κανόνες Διαδικασίας	42
5.3.1 Διαδικασία Υποβολής Προσφυγής	43
5.4 Αρμοδιότητες	43
Κεφάλαιο 6: Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα	47
6.1 Ίδρυση	47
6.2 Όργανα της ΕΚΤ	48
6.3 Αρμοδιότητες	49
Κεφάλαιο 7: Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο	51
7.1 Ίδρυση και ο ρόλος του	51
7.2 Σύνθεση – Οργάνωση	51
7.3 Αρμοδιότητες	53
Κεφάλαιο 8: Συμβουλευτικά Όργανα Ευρωπαϊκής Ένωσης	55
8.1 Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή	55
8.2 Επιτροπή των Περιφερειών	55
8.3 Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων	57
8.4 Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης	57
8.5 Ευρωπαίος Επόπτης Προστασίας Δεδομένων	58
Επίλογος	61
Βιβλιογραφία	62
Παραρτήματα	65

Κατάλογος Πινάκων

Πίνακας 1 : Κατανομή Εδρών σε Ευρωβουλευτές Κατά Χώρα Μέλος.....	12
Πίνακας 2 : Αποτελέσματα Ευρωεκλογών 2014 ανά Πολιτική Ομάδα	15
Πίνακας 3 : Ψήφοι Κρατών Μελών Αναλόγως Πληθυσμού	30

Εισαγωγή

Η ιδέα για τη δημιουργία της ενωμένης Ευρώπης άρχισε τον 20^ο αιώνα μετά το τέλος του δευτέρου παγκοσμίου πολέμου. Οι συνέπειες του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου επανέφεραν στο προσκήνιο, όσο ποτέ άλλοτε, τα αιτήματα της ειρηνικής διευθέτησης των διαφορών και της συνεργασίας των κρατών. Διορατικοί ευρωπαϊοί πολιτικοί αναλογιζόμενοι την φρίκη του πολέμου άρχισαν να διακηρύσσουν την ανάγκη για στενή συνεργασία και σταδιακή ενοποίηση των ευρωπαϊκών κρατών που θα απέφερε την ειρήνη, την ευημερία και την πρόοδο στους λαούς της Ευρώπης. Αυτό σύντομα οδήγησε σε οικονομική συνεργασία των κρατών αυτών. Η ευρωπαϊκή ενοποίηση, έγινε πράξη με τη δημιουργία της ΕΚΑΧ¹, λίγο αργότερα με την Συνθήκη της Ρώμης και συνεχίζεται μέχρι σήμερα με τη Συνθήκη της Λισαβόνας.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση και η Ευρωπαϊκή Κοινότητα, έχουν ιδιαίτερη αποστολή και ιδιαίτερους στόχους, για την επίτευξη των οποίων έχουν ίδια όργανα, διακεκριμένα από τα όργανα των κρατών μελών. Τα όργανα αυτά, στο πλαίσιο της επιδίωξης του κοινοτικού σκοπού, είναι επιφορτισμένα με συγκεκριμένα καθήκοντα και αρμοδιότητες έκδοσης πράξεων νομοθετικού και διοικητικού περιεχομένου, οι οποίες είναι υποχρεωτικές για την Ένωση, για τα κράτη μέλη και για τους ιδιώτες, χωρίς για το σκοπό αυτό να απαιτείται πάντα η ομόφωνη απόφαση όλων των μελών της Ένωσης.

Οι αποφάσεις και οι πολιτικές των κοινοτικών οργάνων, μέσω των οποίων αναπτύσσεται και πραγματώνεται η αποστολή της Ένωσης και της Κοινότητας, δεσμεύουν κατά κανόνα τα κράτη μέλη και τους ιδιώτες έστω και αν ορισμένα κράτη μέλη δεν συμφωνούν με αυτές. Συνεπώς, έχει σημασία για κάθε κράτος μέλος να συμμετέχει στα κοινοτικά όργανα και με τον τρόπο αυτό να προσπαθεί να επηρεάζει τις αποφάσεις τους, με γνώμονα το εθνικό συμφέρον, εντασσόμενο στο κοινοτικό πλαίσιο.

Από την ίδρυση των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων μέχρι σήμερα, όλα τα κράτη μέλη μετέχουν σε όλα τα κοινοτικά όργανα και ασκούν την προεδρία αυτών, εκ περιτροπής ανεξάρτητα από το μέγεθος τους, τον πληθυσμό τους και την οικονομική τους κατάσταση. Λόγω της διεύρυνσης της Ένωσης, με την είσοδο νέων κρατών το καθεστώς έχει αλλάξει. Μέχρι σήμερα, όσον αφορά την Επιτροπή, το Δικαστήριο και το Ελεγκτικό, κάθε κράτος υποδεικνύει ένα τουλάχιστον μέλος των οργάνων αυτών. Στο Συμβούλιο μετέχει ένας

¹ Η Συνθήκη της ΕΚΑΧ (Ευρωπαϊκή Κοινότητα Άνθρακα και Χάλυβα) ιδρύθηκε στις 18 Απριλίου 1951 από τη Γαλλία, τη Γερμανία, την Ιταλία και τις χώρες της Μπενελούξ δηλ Βέλγιο, Λουξεμβούργο και Ολλανδία.

εκπρόσωπος από κάθε κράτος μέλος, ενώ η Προεδρία της Ένωσης και του Συμβουλίου ασκείται ανά εξάμηνο από κάθε κράτος μέλος.

Σύμφωνα με το άρθρο 13 παρ.1 της ΣΕΕ, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το Συμβούλιο, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή (καλούμενη η «επιτροπή»), το Δικαστήριο, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και το Ελεγκτικό Συνέδριο, είναι τα κύρια ή θεσμικά όργανα της Ε.Ε, αντικείμενο των οποίων είναι και η παρούσα εργασία. Από αυτά, τα τέσσερα πρώτα είναι τα πολιτικά όργανα της Ένωσης, με τα οποία ασκείται η νομοθετική και η εκτελεστική λειτουργία της Κοινότητας και αναλύονται λεπτομερώς στα κεφάλαια 1 μέχρι 4.

Ακολουθεί το κεφάλαιο 5 στο οποίο παρουσιάζεται το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ), το δικαιοδοτικό όργανο με το οποίο εξασφαλίζεται η τήρηση του κοινοτικού δικαίου κατά την ερμηνεία και την εφαρμογή του .

Το έκτο όργανο, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ), η εκδοτική Τράπεζα της Ένωσης, μέσω της οποίας ασκείται η νομισματική και η συναλλαγματική πολιτική αυτής και ιδιαίτερα του ευρώ, παρουσιάζεται στο κεφάλαιο 6.

Στην συνέχεια ακολουθεί στο κεφάλαιο 7, το Ελεγκτικό Συνέδριο, το οποίο εξασφαλίζει τον έλεγχο των λογαριασμών της Κοινότητας² .

Τέλος στο τελευταίο κεφάλαιο της παρούσας εργασίας παρουσιάζονται τα κυριότερα συμβουλευτικά όργανα.

² Π. Κανελλόπουλος ,Το Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης , 5η Έκδοση,2010,σελ.129

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ

1.1 Η Ιστορική Εξέλιξη του Θεσμού

Το Ευρωπαϊκό κοινοβούλιο απέκτησε θεσμικά το σημερινό του όνομα με το άρθρο 3 της Ενιαίας Ευρωπαϊκής Πράξης.³ Προηγουμένως ονομαζόταν επίσημα Συνέλευση⁴ των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

1.2 Γενικά Στοιχεία-Σύνθεση

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, ή Ευρωκοινοβούλιο όπως συνηθίζεται στις μέρες μας να αποκαλείται, είναι το κατ' εξοχήν πολιτικό όργανο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αποτελείται από τους αντιπροσώπους των λαών των κρατών μελών⁵, που εκλέγονται κάθε πέντε χρόνια⁶. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο είναι το μοναδικό άμεσα εκλεγμένο όργανο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και μια από τις μεγαλύτερες δημοκρατικές συνελεύσεις στον κόσμο. Αποτελείται από 751 μέλη (ευρωβουλευτές) που εκπροσωπούν τα 500 εκατομμύρια πολιτών της ΕΕ.

Το Κοινοβούλιο εκφράζει τη δημοκρατική βούληση των πολιτών της Ένωσης και εκπροσωπεί τα συμφέροντά τους στις συζητήσεις με τα άλλα θεσμικά όργανα. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο πραγματοποιεί τις εργασίες του στο Στρασβούργο, στις Βρυξέλλες και το Λουξεμβούργο (Γενική Γραμματεία).⁷ Οι συνεδριάσεις του συνόλου των ευρωβουλευτών, γνωστές ως 'σύνοδοι ολομέλειας', γίνονται στο Στρασβούργο και στις Βρυξέλλες. Οι συνεδριάσεις των κοινοβουλευτικών επιτροπών γίνονται επίσης στις Βρυξέλλες.

Επίσημη έδρα του οργάνου είναι το Στρασβούργο. Η επιλογή δεν είναι τυχαία, η πόλη αυτή βρίσκεται στα σύνορα Γερμανίας-Γαλλίας και συμβολίζει τα συμφιλίωση της Ευρώπης μετά τους δύο παγκόσμιους πολέμους. Το κοινοβούλιο διοργανώνει ετησίως δώδεκα συνόδους της Ολομέλειας στην έδρα του, μετά από απόφαση των κρατών- μελών⁸. Όπως και στα αντίστοιχα εθνικά κοινοβούλια, έτσι και το Ευρωκοινοβούλιο οργανώνει την κατανομή των εργασιών του στα πλαίσια των επιτροπών του, μέλη των οποίων ορίζονται οι Ευρωβουλευτές. Μοναδική επίσημη γλώσσα συνομιλίας σε όλα τα όργανα

³ Π. Κανελλόπουλος, Το Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 4η Έκδοση, 2003, σελ. 122-123

⁴ Π. Δάντογλου, Ευρωπαϊκό Κοινοτικό Δίκαιο I, 1985, σελ. 225.

⁵ Άρθρο 189 της Συνθήκης Ευρωπαϊκής Κοινότητας (ΣΕΚ).

⁶ Η πρώτη εκλογή των βουλευτών πραγματοποιήθηκαν το 1979.

⁷ Επίσημη Ιστοσελίδα Γραφείο Τύπου και Πληροφοριών Κ.Δ

<http://www.moi.gov.cy/moi/pio/pio.nsf/0/08879c24534b26f6c2257690002bb863?OpenDocument>

⁸ Π. Κανελλόπουλος, οπ., σελ. 128.

του δεν υπάρχει, αφού όλες οι εθνικές γλώσσες των κρατών-μελών της ΕΕ χρησιμοποιούνται ως επίσημες γλώσσες⁹, στοιχείο πολύ σημαντικό για την ίση μεταχείριση των κρατών μελών.

Η συμμετοχή της κάθε χώρας στο συγκεκριμένο όργανο είναι αναλογική του πληθυσμού της. Οι βουλευτές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου δεν ανήκουν σε εθνικούς συνασπισμούς αλλά σε επτά πολιτικές ομάδες πανευρωπαϊκού χαρακτήρα. Στο πλαίσιο τους, οι βουλευτές αντιπροσωπεύουν όλες τις απόψεις για τα πολιτικά ζητήματα και την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση, από τις έντονα φιλο-ομοσπονδιακές μέχρι τις ανοικτά ευρω-σκεπτικιστικές.

1.3. Συγκρότηση

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, αποτελείται από «αντιπροσώπους των λαών των κρατών που έχουν συνενωθεί στην Κοινότητα» όπως αναφέρει η Συνθήκη της Ρώμης του 1957. Σύμφωνα με το άρθρο 189 ΣΕΚ το κοινοβούλιο ασκεί τις εξουσίες που του αναθέτει η εν λόγω Συνθήκη¹⁰. Αυτή η διάταξη όμως δεν εναρμονίστηκε με την νέα πραγματικότητα που προέκυψε από την Συνθήκη του Μάαστριχ, καθότι με την ευρωπαϊκή ιθαγένεια ή της ιδιότητας του πολίτη της Ένωσης, όλοι οι πολίτες της Ένωσης ανεξαρτήτως του τόπου κατοικίας τους, έχουν το δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι στις ευρωεκλογές. Στην Συνθήκη όμως αυτή δεν γινόταν αναφορά με καθοριστικό τρόπο καθότι φοβόνταν τις αντιδράσεις, ιδίως από τα κράτη, όπου η λαϊκή κυριαρχία είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την έννοια του κράτους έθνους. Στην συνέχεια όμως με την Συνθήκη της Λισαβόνας, η Σύσταση των μελών του Κοινοβουλίου συνίσταται από τους « αντιπροσώπους των πολιτών της Ένωσης » και όχι από τους αντιπροσώπους των λαών κρατών που έχουν συνενωθεί στην Κοινότητα¹¹.

Η κατανομή των εδρών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου έχει γίνει, καταρχήν, με βάση τον πληθυσμό κάθε κράτους μέλους¹², έτσι ώστε τα μικρότερα κράτη σε πληθυσμό να εκπροσωπούνται από λιγότερους ευρωβουλευτές. Ωστόσο αυτό δεν έχει τηρηθεί απόλυτα

⁹ Ολλανδικά, Γαλλικά, Γερμανικά, Ιταλικά, Δανικά, Αγγλικά, Ελληνικά, Πορτογαλικά, Ισπανικά, Φινλανδικά, Σουηδικά, Τσεχικά, Εσθονικά, Ουγγρικά, Λεττονικά, Λιθουανικά, Μαλτέζικα, Πολωνικά, Σλοβακικά, Σλοβενικά, Βουλγαρικά, Ιρλανδικά, Ρουμανικά, Κροατικά

¹⁰ Π. Κανελλόπουλος, Το Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 4η Έκδοση, 2003, σελ. 123.

¹¹ Π. Κανελλόπουλος, Οι Συνθήκες της Ευρωπαϊκής Ένωσης –Μετά τη Συνθήκη της Λισαβόνας, 2008, Εκδόσεις Αντ.Ν.Σακκουλα, σελ. 27

¹² Π. Κανελλόπουλος, ο.π, σελ. 123-124.

αφού μικρά κράτη εκπροσωπούνται τελικά με περισσότερους ευρωβουλευτές σε σχέση με τον αριθμό που αντιστοιχεί στην πληθυσμιακή τους κατάσταση¹³.

Ο αριθμός των μελών του Κοινοβουλίου έχει αυξηθεί σημαντικά από την πάροδο του χρόνου, κυρίως μέσω της διεύρυνσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθότι ο αριθμός των κρατών μελών αυξήθηκε από 6¹⁴ σε 28, και των ευρωβουλευτών από 142 που ήταν το 1952 σε 751 το 2014. Σημειώνεται ότι μέχρι το 1979, τα 198 τότε μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου διορίζονταν από τα Εθνικά κοινοβούλια. Το 1979 πραγματοποιήθηκαν οι πρώτες εκλογές του Ευρωπαϊκού κοινοβουλίου στα κράτη μέλη όπου τα μέλη εκλέχθηκαν με άμεσες εκλογές με καθολική ψηφοφορία. Ο συνολικός αριθμός των μελών του Ευρωπαϊκού κοινοβουλίου ανερχόταν στην Ευρώπη των 15 κρατών σε 626. Στην συνέχεια με την προσθήκη των 10 νέων κρατών το 2004, ο αριθμός των μελών του κοινοβουλίου των 25 ανήλθε σε 732, που αργότερα με την ένταξη της Βουλγαρίας και Ρουμανίας το 2007 έγινε 785. Σήμερα εν έτη 2014 και με την Ευρωπαϊκή Ένωση να αποτελείται από 28 μέλη¹⁵, με την Συνθήκη της Λισαβόνας τροποποιήθηκε ο αριθμός των ευρωβουλευτών και δεν μπορεί να υπερβαίνει τους 751 (750 συν ο πρόεδρος) και καμία χώρα δεν μπορεί να έχει λιγότερους από 6 και περισσότερους από 96 ευρωβουλευτές¹⁶. Όριο ηλικίας για το δικαίωμα ψήφου είναι τα 18 έτη, εκτός από την Αυστρία όπου είναι τα 16¹⁷.

Οι αρμοδιότητές του έχουν μάλιστα σταθερά ενισχυθεί κατά τις τελευταίες δεκαετίες. Σήμερα ενεργεί ως συννομοθέτης σε όλες σχεδόν τις νομοθετικές πράξεις της ΕΕ, ενώ διαθέτει σημαντικές αρμοδιότητες εποπτείας και ελέγχου των δραστηριοτήτων της ΕΕ

Ο αριθμός ευρωβουλευτών κατά κράτος φαίνεται στο πινάκα αρ.1 που ακολουθεί.

¹³ Χαρακτηριστικό παράδειγμα η Μάλτα που κατέχει 6 έδρες ενώ με βάση τον πληθυσμό της, δεν θα μπορούσε να κατέχει πέρα της μίας.

¹⁴ Τα 6 ιδρυτικά μέλη της ΕΟΚ ήταν τη Γαλλία, τη Γερμανία, την Ιταλία Βέλγιο, Λουξεμβούργο και Ολλανδία.

¹⁵ 28^ο μέλος έγινε η Κροατία το 2013

¹⁶ Β. Τζέμος, Οι Πολιτικοί Θεσμοί της Ευρωπαϊκής Ένωσης Συνθήκη της Λισαβόνας, Έκδοση 2009,σελ.30.

¹⁷ Gr.2014, Πως λειτουργεί η Ευρωπαϊκή Ένωση, <http://www.gr2014.eu/el>

Πίνακας 1: Κατανομή Εδρών σε Ευρωβουλευτές Κατά Χώρα Μέλος¹⁸

Χώρα μέλος	Έδρες	Χώρα μέλος	Έδρες
Γερμανία	96	Δανία	13
Γαλλία	74	Φινλανδία	13
Ηνωμένο Βασίλειο	73	Σλοβακία	13
Ιταλία	73	Κροατία	11
Ισπανία	54	Ιρλανδία	11
Πολωνία	51	Λιθουανία	11
Ρουμανία	32	Λετονία	8
Ολλανδία	26	Σλοβενία	8
Βέλγιο	21	Κύπρος	6
Τσεχία	21	Εσθονία	6
Ελλάδα	21	Λουξεμβούργο	6
Ουγγαρία	21	Μάλτα	6
Πορτογαλία	21	Έδρες	751
Σουηδία	20		
Αυστρία	18		
Βουλγαρία	17		

1.4 Οργάνωση και Λειτουργία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

Η λειτουργία του και η οργάνωση του ΕΚ, ρυθμίζεται από τον Κανονισμό του¹⁹, ο οποίος πηγάζει από το Άρθρο 232 της Συνθήκης της Λισαβόνας.

Τα κύρια όργανα του Κοινοβουλίου είναι το Προεδρείο, η Διάσκεψη των Προέδρων, οι Κοσμήτορες, η Διάσκεψη των Προέδρων των Κοινοβουλευτικών επιτροπών και η Διάσκεψη των Προέδρων των κοινοβουλευτικών αντιπροσωπειών. Επικεφαλής του

¹⁸ Επίσημη ιστοσελίδα Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, <http://www.elections2014.eu/el/new-parliament>

¹⁹ <http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/el/0025729351/Organisation-and-work.html>

Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου είναι το Προεδρείο²⁰ το οποίο απαρτίζεται από τον Πρόεδρο, 14 αντιπροέδρους²¹ και αριθμό Κοσμητόρων με ιδιότητα συμβουλευτική. Ο πρόεδρος εκλέγεται με μυστική ψηφοφορία από τους ευρωβουλευτές, για περίοδο 2,5 ετών με δυνατότητα επανεκλογής του για το υπόλοιπο διάστημα των 2,5 ετών. Σημαντικό όργανο για τον προγραμματισμό και την ομαλή διεξαγωγή των εργασιών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου είναι η Διάσκεψη των Προέδρων, η οποία συγκροτείται από τον Πρόεδρο του Ευρωκοινοβουλίου και τους επικεφαλές των πολιτικών ομάδων του Ευρωκοινοβουλίου. Αρμοδιότητα της είναι η οργάνωση και ο συντονισμός των εργασιών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Ο πρόεδρος εκπροσωπεί το Κοινοβούλιο στα άλλα όργανα της ΕΕ, καθώς και στον έξω κόσμο. Μαζί με τον Πρόεδρο του Συμβουλίου, υπογράφει όλες τις νομοθετικές πράξεις που υιοθετούνται με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία. Πρόεδρος του ευρωκοινοβουλίου σήμερα, είναι ο Γερμανός Martin Schulz, ο οποίος αναδείχτηκε νικητής στις ευρωεκλογές που έγιναν στις 22 και 25 Μαΐου 2014 και θα προεδρεύσει του Κοινοβουλίου μέχρι τον Ιανουάριο του 2017. Κέρδισε 409 ψήφους από το σύνολο των 612 έγκυρων ψήφων²² και έγινε ο πρώτος Πρόεδρος στην ιστορία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου που επανεξελέγη για μια δεύτερη θητεία δύομισι ετών²³.

Στην έδρα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, το Στρασβούργο, πραγματοποιούνται οι 12 τακτικές συνεδριάσεις του, ενώ συνεδριάσεις πραγματοποιούνται και στις Βρυξέλλες όπου υπάρχει μια δεύτερη έδρα. Επίσης να σημειωθεί ότι έδρα της Γενικής Γραμματείας του Ευρωπαϊκού κοινοβουλίου είναι το Λουξεμβούργο. Οι συζητήσεις των συνεδριάσεων και των επιτροπών γίνονται και στις 24 επίσημες γλώσσες της ΕΕ. Τα έγγραφα του Κοινοβουλίου δημοσιεύονται σε όλες τις επίσημες γλώσσες και κάθε βουλευτής έχει δικαίωμα να ομιλεί στην επίσημη γλώσσα της επιλογής του.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο διαθέτει 22 μόνιμες επιτροπές οι οποίες μπορεί έχουν από 25 μέχρι 71 ευρωβουλευτές, και καλύπτουν όλο το φάσμα των κοινοτικών θεμάτων. Εκτός από τις επιτροπές αυτές ανάλογα με τις περιστάσεις μπορεί να συστήνονται και προσωρινές επιτροπές. Στις επιτροπές αυτές οι ευρωβουλευτές συμμετέχουν σε μία μόνιμη επιτροπή ως τακτικά μέλη και σε μία ακόμα ως αναπληρωματικά. Η κατανομή γίνεται με αποφάσεις των πολιτικών ομάδων και αντανακλά εκείνη της ολομέλειας.

²⁰ Κατά τις συνεδριάσεις του Προεδρείου, σε περίπτωση ισοψηφίας, υπερισχύει ο ψήφος του Προέδρου. Άρθρο 21 του Κανονισμού Λειτουργίας.

²¹ Π. Κανελλόπουλος, Το Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 4η Έκδοση, 2003, σελ. 126.

²² Σύμφωνα με τον Κανονισμό του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, εκλέγεται Πρόεδρος ο υποψήφιος που θα κερδίσει την απόλυτη πλειοψηφία (δηλαδή άνω του 50%) των έγκυρων ψήφων. Τα λευκά ή άκυρα ψηφοδέλτια δεν λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό της απαιτούμενης πλειοψηφίας.

²³ Επίσημη Ιστοσελίδα Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, <http://www.elections2014.eu/el/news-room/content/20140630IPR51020/html/>

Οι εργασίες του Κοινοβουλίου διαιρούνται σε δύο κύρια στάδια:

1. Στην προετοιμασία της συνόδου ολομέλειας η οποία πραγματοποιείται από τους βουλευτές στις διάφορες κοινοβουλευτικές επιτροπές που ειδικεύονται σε συγκεκριμένους τομείς δραστηριότητας της Ένωσης. Τα προς εξέταση θέματα συζητούνται και από τις πολιτικές ομάδες.

2. Στην σύνοδο της ολομέλειας στην οποία παρευρίσκονται όλοι οι βουλευτές, πραγματοποιείται συνήθως στο Στρασβούργο και μερικές φορές στις Βρυξέλλες. Στις συνόδους αυτές το Κοινοβούλιο εξετάζει την προτεινόμενη νομοθεσία και θέτει σε ψηφοφορία τροπολογίες, πριν καταλήξει σε απόφαση για το συνολικό κείμενο. Στην ημερήσια διάταξη μπορεί να περιλαμβάνονται «ανακοινώσεις» του Συμβουλίου ή της Επιτροπής και/ή ερωτήσεις σχετικά με τα όσα συμβαίνουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση ή στον υπόλοιπο κόσμο.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο βρίσκεται σε απαρτία, όταν στην αίθουσα συνεδριάσεων παρευρίσκεται το ένα τρίτο που το απαρτίζουν. Όλες οι αποφάσεις λαμβάνονται με την απόλυτη πλειοψηφία εκτός εκείνες που απαιτείται μεγαλύτερη πλειοψηφία και ορίζονται στους σχετικούς κανονισμούς και διατάξεις. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο μπορεί να ψηφίσει με πλειοψηφία των 2/3 πρόταση μομφής κατά της Επιτροπής, η οποία υποχρεούται να παραιτηθεί συλλογικά²⁴.

1.5 Πολιτικές Ομάδες

Βασικό χαρακτηριστικό του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου το οποίον το καθιστά να ξεχωρίζει από τα κοινοβουλευτικά όργανα άλλων οργανισμών είναι ότι τα μέλη του δεν οργανώνονται κατά αντιπροσωπείες κατά κράτος αλλά κατά πολιτικές ομάδες με βάση τον πολιτικό τους προσανατολισμό²⁵.

Σήμερα υπάρχουν συνολικά επτά ομάδες, οι οποίες χαρακτηρίζονται από συγκριμένες πολιτικές και ιδεολογικές τοποθετήσεις, αν και κανένας βουλευτής δεν δεσμεύεται να ακολουθήσει αυστηρά μία πολιτική γραμμή. Μία μειοψηφία μη εγγεγραμμένων βουλευτών, δεν ανήκει σε καμία πολιτική ομάδα. Η σύνθεση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, όπως διαμορφώθηκε μετά τις Ευρωεκλογές 2014, φαίνεται στον παρακάτω πίνακα.

²⁴ Π.Νασκου-Περράκη, Το Δίκαιο των Διεθνών Οργάνων, Εκδόσεις Σάκκουλα, 2005, Σελ. 424

²⁵ Γραφείο Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου Ελλάδα, Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο- Το Κοινοβουλευτικό όργανο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. 5 αναθεωρημένη Έκδοση, Σελ. 29

Πίνακας: 2 Αποτελέσματα Εκλογών 2014 Ανά Πολιτική Ομάδα²⁶

Εικονίδιο	Όνομα	Ποσοστό
	ΕΑΚ Κοινοβουλευτική Ομάδα του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος (Χριστιανοδημοκράτες)	Αποτέλεσμα:221 Ευρωβουλευτές Αποτέλεσμα σε ποσοστό:29.43 %
	S&D Ομάδα της Προοδευτικής Συμμαχίας των Σοσιαλιστών και Δημοκρατών στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο	Αποτέλεσμα:191 Ευρωβουλευτές Αποτέλεσμα σε ποσοστό:25.43 %
	ΕΣΜ Ευρωπαίοι Συντηρητικοί και Μεταρρυθμιστές	Αποτέλεσμα:70 Ευρωβουλευτές Αποτέλεσμα σε ποσοστό:9.32 %
	ALDE Συμμαχία Φιλελευθέρων και Δημοκρατών για την Ευρώπη	Αποτέλεσμα:67 Ευρωβουλευτές Αποτέλεσμα σε ποσοστό:8.92 %
	GUE/NGL Ευρωπαϊκή Ενωτική Αριστερά/ Βόρεια Πράσινη Αριστερά	Αποτέλεσμα:52 Ευρωβουλευτές Αποτέλεσμα σε ποσοστό:6.92 %
	Πράσινοι / ΕΕΣ Πράσινοι / Ευρωπαϊκή Ελεύθερη Συμμαχία	Αποτέλεσμα:50 Ευρωβουλευτές Αποτέλεσμα σε ποσοστό:6.66 %
	EFDD Ομάδα Ευρώπη της Ελευθερίας και της Άμεσης Δημοκρα	Αποτέλεσμα:48 Ευρωβουλευτές Αποτέλεσμα σε ποσοστό:6.39 %
	NI Μη εγγεγραμμένοι – Βουλευτές που δεν συγγενεύουν με καμία πολιτική ομάδα	Αποτέλεσμα:52 Ευρωβουλευτές Αποτέλεσμα σε ποσοστό:6.92 %

Κάθε πολιτική ομάδα ορίζει το δικό της πρόεδρο, ένα προεδρείο και γραμματεία. Οι βουλευτές κάθονται με βάση την πολιτική τους τοποθέτηση, σε ημικύκλιο από τα αριστερά προς δεξιά μετά από συμφωνία μεταξύ των προέδρων των ομάδων τους. Για να σχηματιστεί μια πολιτική ομάδα απαιτούνται τουλάχιστον 25 βουλευτές που πρέπει να εκπροσωπούν τουλάχιστον το ένα τέταρτο του συνόλου των κρατών μελών. Απαγορεύεται η ένταξη σε περισσότερες από μία πολιτικές ομάδες. Σε ορισμένες περιπτώσεις οι συσχετισμοί επηρεάζουν αποφάσεις, έστω και έμμεσα. (Π.χ. η εκλογή του Προέδρου της Επιτροπής).

²⁶ Επίσημη Ιστοσελίδα Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, <http://www.elections2014.eu/el/news-room/content/20140630IPR51020/html/>

1.6 Αποστολή -Αρμοδιότητες του Κοινοβουλίου

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έχει τέσσερις βασικές αποστολές την νομοθετική, τη δημοσιονομική, την ελεγκτική και την πολιτική. Η νομοθετική εξουσία του Κοινοβουλίου ενισχύθηκε σημαντικά από τις Συνθήκες του Άμστερνταμ και της Νίκαιας και επεκτάθηκε αυτή η εξουσία του με την Συνθήκη της Λισαβόνας, ειδικά όσο αφορά τη διαδικασία συμμετοχή στο νομοθετικό έργο. Δεν ασκεί αποκλειστικά τη νομοθετική εξουσία της Κοινότητας, αλλά συμμετέχει στην άσκηση αυτής μαζί με τα άλλα κοινοτικά όργανα²⁷. Η συμμετοχή του Κοινοβουλίου στην άσκηση της νομοθετικής εξουσίας της Κοινότητας εκδηλώνεται υπό τρεις μορφές, είτε στο πλαίσιο της διαδικασίας συναπόφασης, είτε στο πλαίσιο της διαδικασίας συνεργασίας, είτε με τη διατύπωση συμβουλευτικής γνώμης ή σύμφωνης γνώμης²⁸.

Ιδιαίτερα σημαντικές είναι οι δημοσιονομικές εξουσίες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, κυρίως στη διαδικασία εγκρίσεως του προϋπολογισμού της Κοινότητας. Όλα τα έσοδα και τα έξοδα της Κοινότητας, περιλαμβανομένων και εκείνων που αφορούν το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, πρέπει να προβλέπονται για κάθε οικονομικό έτος και να εγγράφονται στον προϋπολογισμό²⁹.

Όσον αφορά τις εξουσίες ελέγχου, το Κοινοβούλιο συζητεί σε δημόσια συνεδρίαση την ετήσια γενική έκθεση που του υποβάλλει η Επιτροπή. Οι εκπρόσωποι της Επιτροπής παρουσιάζουν το έργο των κοινοτικών οργάνων, εκθέτουν τις απόψεις αυτής και τα μέλη του Κοινοβουλίου και κυρίως οι πολιτικές ομάδες, με βάση την ιδεολογία και τις προτεραιότητες του κόμματός τους, ασκούν κριτική για το έργο που έχει συντελεστεί και για τα σχέδια των κοινοτικών οργάνων για το μέλλον της Ευρώπης.

Το Κοινοβούλιο έχει αποφασιστικές αρμοδιότητες κατά το διορισμό των μελών της Επιτροπής, του Ελεγκτικού Συνεδρίου και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας. Ο Πρόεδρος της Επιτροπής εκλέγεται από τη πλειοψηφία του κοινοβουλίου, μετά από πρόταση του Συμβουλίου. Σημαντικά αυξημένες είναι οι εξουσίες του Κοινοβουλίου στη διεύρυνση της Ένωσης, με την προσχώρηση νέου κράτους μέλους και στην περίπτωση της σύναψης συμφωνιών σύνδεσης με τρίτες χώρες. Για την είσοδο νέου κράτους μέλους στην Ένωση απαιτείται η σύμφωνη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, η οποία πρέπει να

²⁷ Άρθρο 192 της Συνθήκης Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

²⁸ Άρθρα 251, 252 ΣΕΚ.

²⁹ Άρθρο 268 ΣΕΚ.

ληφθεί με την απόλυτη πλειοψηφία του όλου αριθμού των μελών του³⁰ ενώ για τη σύναψη συμφωνίας συνδέσεως της Κοινότητας με τρίτα κράτη, με ένωση κρατών ή με διεθνή οργανισμό, σύμφωνα με το άρθρο 310 ΣΕΚ, απαιτείται, η σύμφωνη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο υπερασπίζεται επίσης με σθένος τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία τόσο εντός όσο και εκτός ευρωπαϊκών συνόρων. Ο *Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων* της ΕΕ ορίζει τα αστικά, πολιτικά, οικονομικά και κοινωνικά δικαιώματα όλων των ατόμων. Το Ευρωκοινοβούλιο έχει καθιερώσει και απονέμει κάθε χρόνο το *Βραβείο Ζαχάρωφ* σε προσωπικότητες ή φορείς που αγωνίζονται για την προάσπιση των θεμελιωδών ελευθεριών και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων³¹.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο με το κύρος που διαθέτει και τις κοινωνικές δυνάμεις που εκπροσωπεί αποτελεί το κατάλληλο όργανο πίεσης προς το Συμβούλιο και την Επιτροπή προκειμένου η κοινοτική νομοθεσία και πρακτική να αναπροσαρμόζονται διαρκώς σύμφωνα με τις ανάγκες που οι ευρωπαϊκές και παγκόσμιες εξελίξεις δημιουργούν. Αυτό επιτυγχάνεται με την έκδοση ψηφισμάτων³² από το Κοινοβούλιο.

1.7 Ο Ευρωπαίος Διαμεσολαβητής

Το Ευρωκοινοβούλιο από το 1992 ορίζει διαμεσολαβητή (ombudsman), ο οποίος είναι εξουσιοδοτημένος να παραλαμβάνει και ερευνά τις καταγγελίες όλων των πολιτών της Ένωσης, καθώς επίσης και των εταιρειών ή οργανισμών που έχουν την έδρα τους σε κράτος μέλος, σχετικά με περιπτώσεις κακής διοίκησης ή παραβάσεων του κοινοτικού δικαίου από την δράση των θεσμικών οργάνων ή ακόμη και του ίδιου του Κοινοβουλίου³³.

Ο Ευρωπαίος Διαμεσολαβητής είναι ανώτατος κοινωνικός και ανεξάρτητος λειτουργός της Ένωσης, ο οποίος εκλέγεται από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο³⁴. Ως ανεξάρτητος θεσμός δεν δέχεται υποδείξεις από καμία κυβέρνηση ή θεσμικό όργανο ή οργανισμό και η θητεία του διαρκεί πέντε έτη. Ο Διαμεσολαβητής μπορεί να απαλλαγεί από τα καθήκοντα του μόνο από το Δικαστήριο της ΕΕ μετά από αίτηση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου εάν και εφόσον παύσει να πληροί τις προϋποθέσεις που απαιτούνται για την άσκηση των καθηκόντων του ή εάν διαπράξει βαρύ παράπτωμα.³⁵

³⁰ Άρθρο 49 της Συνθήκης της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΕΕ).

³¹ Επίσημη Ιστοσελίδα Κυπριακής Προεδρίας ΕΕ, <http://www.cy2012.eu/el/Footer/about-the-eu/eu-institutions>

³² Τα ψηφίσματα που δεν έχουν δεσμευτικό χαρακτήρα εκδίδονται από το Κοινοβούλιο κατόπιν προτάσεως από ένα μέλος του επί θεμάτων που εμπίπτουν στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων της Ε.Ε.

³³ Ν. Μουσης, Ευρωπαϊκή Ένωση, 14^η Έκδοση, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 2013, σελ.51, άρθρο 228 ΣΛΛΕ

³⁴ Π. Κανελλόπουλος, Το Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 4^η Έκδοση, 2003, σελ.140-141

³⁵ Επίσημη ιστοσελίδα Ευρωπαίος Διαμεσολαβητής, www.ombudsman.europa.eu

ΚΕΦΑΛΑΙΟ2: ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

2.1 Ιστορία του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο άρχισε να λειτουργεί ανεπίσημα το 1974. Πρωταρχικός σκοπός να συσταθεί άτυπο μέσο συζήτησης και συνεργασίας Αρχηγών κρατών και κυβερνήσεων . Γρήγορα όμως εξελίχθηκε σε όργανο που καθορίζει τους στόχους της Ένωσης και χαράσσει την οδό για την επίτευξή τους, σε όλους τους τομείς δραστηριότητας της ΕΕ. Έλαβε δε επίσημη μορφή με τη Συνθήκη του Μάαστριχτ και ακολούθως με την Συνθήκη της Νίκαιας, στην οποία καθορίστηκε η λειτουργία του, δηλ. ότι παρέχει στην Ένωση την αναγκαία για την ανάπτυξή της ώθηση και καθορίζει τους γενικούς της πολιτικούς προσανατολισμούς. Με την Συνθήκη της Λισσαβόνας που τέθηκε σε ισχύ την 1η Δεκεμβρίου 2009, έγινε ένα από τα επτά θεσμικά όργανα της Ένωσης³⁶.

Σήμερα το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο είναι το ανώτατο πολιτικό όργανο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και για τον λόγο αυτό οι συνεδριάσεις του αποκαλούνται «σύνοδοι κορυφής». Είναι το όργανο της ΕΕ το οποίο αποτελείται παραδοσιακά από τους αρχηγούς κρατών ή κυβερνήσεων όλων των χωρών της Ένωσης, καθώς και από τον πρόεδρό του και τον πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Στις συνεδριάσεις συμμετέχει επίσης και ο Ύπατος Εκπρόσωπος της Ένωσης για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας.

2.2 Γενικά Στοιχεία - Σύσταση

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αποτελείται από τους Αρχηγούς κρατών ή τους επικεφαλές των κυβερνήσεων της ΕΕ και τον Πρόεδρο της Ευρωπαϊκής. Στις εργασίες του συμμετέχει και ο Ύπατος εκπρόσωπος της Ένωσης για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας (ΚΕΠΠΑ)³⁷.

Τα μέλη του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου ανάλογα με την ημερήσια διάταξη, μπορούν να αποφασίσουν ένα υπουργό τους, όχι απαραίτητα τον υπουργό Εξωτερικών όπως συνέβαινε πριν της Συνθήκη της Λισαβόνας να τους επικουρεί και ο πρόεδρος της επιτροπής να επικουρείται από ένα μέλος της επιτροπής³⁸.

Το Ευρωπαϊκού Συμβουλίου ηγείται από έναν Πρόεδρο, ο οποίος εκλέγεται από τα μέλη του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου με ειδική πλειοψηφία για θητεία δύομισή ετών η οποία μπορεί να ανανεωθεί για ακόμη μια φορά. Ο πρόεδρος συντονίζει τις εργασίες του

³⁶ Β.Τζεμος , Οι Πολιτικοί Θεσμοί της Ευρωπαϊκής Ένωσης Συνθήκη της Λισαβόνας , Έκδοση 2009,σελ.62.

³⁷ Άρθρο 15,παρ.2 εδαφ.α της ΣυνθΕΕ

³⁸ Ν. Μουσης, Ευρωπαϊκή Ένωση, 14^η Έκδοση, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 2013, σελ.43

συμβουλίου, συγκαλεί και προεδρεύει στις συνεδριάσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου. Εκπροσωπεί επίσης την Ένωση στον υπόλοιπο κόσμο. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο συνεδριάζει 2 φορές το εξάμηνο, συνήθως στις Βρυξέλλες στο κτίριο Justus Lipsius³⁹. Σε περιπτώσεις όμως επειγόντων ζητημάτων για τα οποία χρειάζονται αποφάσεις σε ανώτατο επίπεδο π.χ. για οικονομικά θέματα ή ζητήματα εξωτερικής πολιτικής μπορεί να συγκληθούν πρόσθετες (έκτακτες ή άτυπες) συνεδριάσεις. Οι συναντήσεις ονομάζονται «Σύνοδοι κορυφής της ΕΕ» και διαρκούν μερικές μέρες.

Ο πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου είναι ο Ντόναλντ Τουσκ. Η θητεία του άρχισε την 1η Δεκεμβρίου 2014 και λήγει στις 31 Μαΐου 2017⁴⁰.

2.3 Αρμοδιότητες του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου

Οι αρμοδιότητες του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου καθορίζονται στο άρθρο 15 παρ.1 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο είναι ο αρχιτέκτονας του ευρωπαϊκού οικοδομήματος, το κυρίαρχο πολιτικό όργανο της ΕΕ σε επίπεδο πολιτικού σχεδιασμού, πολιτικών στόχων και προτεραιοτήτων. Αυτό παρέχει στην ΕΕ, τα μέσα που χρειάζεται για την ανάπτυξη της και καθορίζει τις γενικούς πολιτικούς προσανατολισμούς και τις προτεραιότητες της.

Χαράσσει δηλαδή τις κατευθυντήριες γραμμές της πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης και αποφασίζει το πολιτικό πρόγραμμα της ΕΕ, το οποίο στην συνέχεια υλοποιείται από τα άλλα τρία πολιτικά όργανα (Κοινοβούλιο, Συμβούλιο, Επιτροπή) πάντοτε μέσα στα πλαίσια των Ευρωπαϊκών κανόνων δικαίου.

Επιπλέον το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο έχει σημαντικές αρμοδιότητες στην εκλογή Προέδρου της Επιτροπής και του Ύπατου εκπροσώπου της ΕΕ για θέματα ΚΕΠΠΑ, στην εξωτερική δράση της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στην αναθεώρηση του πρωτογενές ευρωπαϊκού δικαίου⁴¹ αλλά και σε θέματα στα πλαίσια της Οικονομικής Νομισματικής Ένωσης.

³⁹ Β.Τζεμος, Οι Πολιτικοί Θεσμοί της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Συνθήκη της Λισαβόνας, Έκδοση 2009,σελ.66.

⁴⁰ Επίσημη Ιστοσελίδα Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, <http://www.european-council.europa.eu/home-page.aspx?lang=el>

⁴¹ Το πρωτογενές δίκαιο το οποίο είναι γνωστό και ως πρωτογενής πηγή, αποτελεί το σημαντικότερο δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ). Ευρίσκεται στην κορυφή της πυραμίδας της ευρωπαϊκής νομικής τάξης και περιλαμβάνει ουσιαστικά τις συνθήκες για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Συγκροτείται από το σύνολο των ιδρυτικών συνθηκών της ΕΕ, που τροποποιήθηκαν και προσαρμόστηκαν από διάφορες συνθήκες και πράξεις.

2.4 Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και Ευρώ

Το 2012 υπεγράφη από τα 25 κράτη μέλη, η Συνθήκη σχετικά με τη σταθερότητα, τον συντονισμό και τη διακυβέρνηση στην οικονομική και νομισματική ένωση (ΣΣΣΔ), η οποία τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 2013. Στην συνθήκη αυτή έχει θεσπιστεί επίσημα η Σύνοδος κορυφής για το ευρώ. Με την συνθήκη αυτή οι αρχηγοί κρατών ή κυβερνήσεων των χωρών εκείνων που έχουν το ευρώ ως νόμισμά τους συνεδριάζουν τουλάχιστον δύο φορές τον χρόνο, μαζί με τον πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για να συζητήσουν τη διακυβέρνηση της ζώνης του ευρώ, καθώς και σημαντικές μεταρρυθμίσεις στην οικονομική πολιτική. Στις συνόδους αυτές για το ευρώ καλείται επίσης και ο πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας. Μπορεί να κληθεί επίσης και ο πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου⁴².

Ο πρόεδρος της συνόδου κορυφής για το ευρώ διορίζεται από τους αρχηγούς κρατών ή κυβερνήσεων, των κρατών μελών της ζώνης του ευρώ. Ο διορισμός πραγματοποιείται ταυτόχρονα με τον διορισμό του προέδρου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και έχει την ίδια διάρκεια.

2.5 Τρόπος Λήψης Αποφάσεων

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αποφασίζει με συναίνεση, δηλ. ομοφωνία που σημαίνει ότι αν ένας αρχηγός ενός κράτους διαφωνεί, δεν μπορεί να ληφθεί απόφαση. Οι απόχη όμως παρόντα ή αντιπροσωπευόμενου μέλους δεν εμποδίζει το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο να αποφασίζει σε περίπτωση που απαιτείται ακόμη και ομοφωνία⁴³. Σε ορισμένες περιπτώσεις οι οποίες ορίζονται στις Συνθήκες, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο λαμβάνει αποφάσεις μόνον με ομοφωνία ή με ειδική πλειοψηφία, ανάλογα με το τι ορίζουν οι Συνθήκες.

Όταν το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αποφασίζει με ψηφοφορία, οι πρόεδροι του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και της Επιτροπής, καθώς και η ύπατη εκπρόσωπος για θέματα Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφαλείας δεν έχουν δικαίωμα ψήφου. Κάθε μέλος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, σε περίπτωση ψηφοφορίας μπορεί να αντιπροσωπεύσει ένα μόνο από τα άλλα μέλη⁴⁴.

⁴² Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Πως Λειτουργεί η Ευρωπαϊκή Ένωση, Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2013, Σελ.13

⁴³ Άρθρο 235 ΣΛΕΕ

⁴⁴ Ν. Μουσης, Ευρωπαϊκή Ένωση, 14^η Έκδοση, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 2013, σελ.43

Ο Θεσμός του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου δεν πρέπει να συγχέεται με το θεσμό του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, γνωστό και ως Συμβούλιο Υπουργών ή απλά Συμβούλιο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

3.1 Σύνθεση - Οργάνωση

Το Συμβούλιο ή Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης γνωστό ως «Συμβούλιο των Υπουργών», αποτελεί την φωνή των κρατών μελών. Μετά και τις αλλαγές που επέφερε η ψήφιση της Συνθήκης της Λισαβόνας, αποτελεί μαζί με το Ευρωκοινοβούλιο το κύριο όργανο λήψης πολιτικών αποφάσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Στο Συμβούλιο συμμετέχουν οι αρμόδιοι για το εκάστοτε προς συζήτηση θέμα Υπουργοί των κρατών μελών της ΕΕ. Ο υπουργός που συμμετέχει είναι εξουσιοδοτημένος να δεσμεύει την κυβέρνηση του κράτους μέλους το οποίο εκπροσωπεί και να ασκεί το δικαίωμα ψήφου⁴⁵. Συνεπώς, στο Συμβούλιο η βούληση των κρατών μελών εκφράζεται ισότιμα με ένα εκπρόσωπο. Δεν αποκλείεται να μετάσχουν και περισσότεροι αλλά μόνο ο ένας έχει δικαίωμα ψήφου⁴⁶.

Πρόεδρος του Συμβουλίου είναι ο υπουργός κράτους μέλους, το οποίο βρίσκεται στην Προεδρία της Ένωσης το αντίστοιχο εξάμηνο. Σε ορισμένες περιπτώσεις το Συμβούλιο αποτελείται από τους αρχηγούς των κρατών μελών ή των κυβερνήσεων αυτών, με άλλα λόγια, από τους Προέδρους ή Πρωθυπουργούς των κρατών μελών. Αυτό συμβαίνει στις περιπτώσεις του άρθρου 121 παρ. 2, 3 και 4 ΣΕΚ, όπου το Συμβούλιο, συνεργώμενο σε επίπεδο αρχηγών κρατών ή κυβερνήσεων, αποφασίζει ποια κράτη μέλη πληρούν τις απαραίτητες προϋποθέσεις για την υιοθέτηση του κοινού νομίσματος.

Το Συμβούλιο, έχει την έδρα του και συνεδριάζει στις Βρυξέλλες. Κατά τους μήνες Απρίλιο, Ιούνιο και Οκτώβριο συνεδριάζει στο Λουξεμβούργο, συνέρχεται δε, κατόπιν προσκλήσεως του Προέδρου του, με πρωτοβουλία αυτού του ίδιου, ή ενός από τα μέλη του ή της Επιτροπής. Η προεδρία του Συμβουλίου ασκείται εκ περιτροπής από κάθε κράτος μέλος για διάστημα 6 μηνών, σύμφωνα με μια προκαθορισμένη σειρά. Τα θέματα της ημερήσιας διάταξης καθορίζονται από τον Πρόεδρο, σύμφωνα με τον εσωτερικό του κανονισμό⁴⁷.

Το Συμβούλιο επικουρείται από τη Γενική Γραμματεία, στελεχωμένη με το κατάλληλο προσωπικό όλων των εθνικοτήτων της Ένωσης, για τη διευκόλυνση του έργου του. Επικεφαλής της Γενικής Γραμματείας είναι ο Γενικός Γραμματέας ο οποίος διορίζεται από

⁴⁵ Ν. Μουσης, Ευρωπαϊκή Ένωση, 14^η Έκδοση, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 2013, σελ.52

⁴⁶ Θ. Γεωργακόπουλος, Η Ευρωπαϊκή Ένωση – θεσμοί και Πολιτικές, Εκδόσεις Σταμούλης, 1995, Σελ.44

⁴⁷ Κάθε κράτος μέλος, κατά τη διάρκεια της Προεδρίας του μπορεί να προωθήσει σε σημαντικό βαθμό τα θέματα που παρουσιάζουν ενδιαφέρον για τα εθνικά του συμφέροντα.

το Συμβούλιο. Επικουρείται επίσης από πολυάριθμες ομάδες εργασίας εθνικών εμπειρογνομόνων που κάνουν εκθέσεις για διάφορες προτάσεις που τους υποβάλλονται από την Επιτροπή και στην συνέχεια τις προωθούν στην Επιτροπή Μονίμων Αντιπροσώπων, την γνωστή EMA/COREPER⁴⁸.

Κάθε κράτος μέλος διαθέτει στις Βρυξέλλες μια μόνιμη «αντιπροσωπεία» που το εκπροσωπεί και υπερασπίζεται τα Εθνικά συμφέροντα του στην Ένωση. Ο επικεφαλής κάθε αντιπροσωπείας είναι στην ουσία ο πρέσβης της χώρας του στην Ένωση. Η EMA συνεδριάζει κάθε δύο εβδομάδες με στόχο την προετοιμασία των εργασιών του Συμβουλίου της ΕΕ σε όλους τους τομείς πλην της γεωργίας με την οποία ασχολείται ειδική επιτροπή λόγω του όγκου εργασίας της. Οι διάφορες ομάδες και επιτροπές που βοηθούν την EMA ρυθμίζουν τεχνικά ζητήματα και διαβιβάζουν τα αποτελέσματα των συναντήσεων τους για έγκριση ή και περαιτέρω συζήτηση και λήψη αποφάσεων στην EMA. Ακολουθώς η EMA, μεριμνά για τη συνοχή των εργασιών του Συμβουλίου και ρυθμίζει τα τεχνικοπολιτικά ζητήματα πριν διαβιβάσει τα θέματα που θα συζητηθούν στο Συμβούλιο.

Το Συμβούλιο συνεδριάζει υπό 10 διαφορετικές συνθέσεις. Το Άρθρο 16 παρ.6 της ΣΕΕ προβλέπει ως υποχρεωτικές δύο τουλάχιστον συνθέσεις, οι οποίες είναι:

- Το Συμβούλιο Γενικών Υποθέσεων: Το Συμβούλιο αυτό εξασφαλίζει τη συνοχή των εργασιών των διαφόρων συνθέσεων του Συμβουλίου, προετοιμάζει τις Συνόδους του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και διασφαλίζει τη συνέχειά τους σε επαφή με τον Πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και την Επιτροπή. Συμμετέχουν οι Υπουργοί Εξωτερικών των Κρατών Μελών.
- Το Συμβούλιο Εξωτερικών Υποθέσεων: Το Συμβούλιο αυτό διαμορφώνει την εξωτερική δράση της Ένωσης, σύμφωνα με τις στρατηγικές κατευθυντήριες γραμμές που καθορίζει το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και διασφαλίζει τη συνοχή της δράσης της Ένωσης. Συμμετέχουν οι Υπουργοί Εξωτερικών των Κρατών Μελών.

Όσον αφορά τις υπόλοιπες συνθέσεις του Συμβουλίου, αυτές είναι οι ακόλουθες:

1. Οικονομικών και Δημοσιονομικών Υποθέσεων (Ecofin)
2. Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων
3. Απασχόλησης, κοινωνικής πολιτικής, υγείας και καταναλωτών
4. Ανταγωνιστικότητας (εσωτερική αγορά, βιομηχανία και έρευνα)
5. Μεταφορών, τηλεπικοινωνιών και ενέργειας
6. Γεωργίας και Αλιείας

⁴⁸ Άρθρο 16, παρ. 7 της Συνθήκης και Άρθρο 240, παρ. 1 της Συνθήκης

7. Περιβάλλοντος
8. Παιδείας, νεολαίας και πολιτισμού

Αναλόγως του θέματος που συζητείται σε κάθε ένα από τα παραπάνω Συμβούλια, συμμετέχει και ο αρμόδιος Υπουργός του κάθε Κράτους Μέλους.

Με την εφαρμογή της Συνθήκης της Λισαβόνας, θεσμοθετήθηκε επίσημα το σύστημα «Τρίο της Προεδρίας» που ήδη εφαρμοζόταν από τον Ιανουάριο του 2007. Το «Τρίο της Προεδρίας» αναφέρεται στην άσκηση της Προεδρίας του Συμβουλίου της ΕΕ από τρία κράτη μέλη. Ουσιαστικά πρόκειται για μια συμπροεδρία διάρκειας 18 μηνών από τα τρία κράτη μέλη, με εναλλαγή της προεδρίας κάθε έξι μήνες. Σε αυτή την διάρκεια των 18 μηνών, οι τρεις χώρες βρίσκονται σε συνεχή επικοινωνία με σκοπό την υλοποίηση του κοινού πολιτικού προγράμματος που συμφώνησαν. Η θεσμοθέτηση αυτή σκοπό έχει να παρέχει περισσότερο χρόνο και συνέχεια στις εργασίες και πολιτικές που αποτελούν στόχο της ΕΕ⁴⁹. Ενδεικτικά, σήμερα το «Τρίο της Προεδρίας» αποτελούν η Ελλάδα-Ιταλία-Λετονίας. Προεδρεύουσα σήμερα είναι η Ιταλία.

Σημειώνεται επίσης, ότι με τη Συνθήκη της Λισαβόνας, δημιουργήθηκε και λειτουργεί συγκεκριμένο, ειδικό σώμα (όργανο), με τη συμμετοχή των Υπουργών Οικονομικών των Κρατών Μελών με νόμισμα το Ευρώ. Το όργανο αυτό, γνωστό ως «euro group», συνέρχεται σε τακτά χρονικά διαστήματα, ανάλογα των αναγκών, έχοντας στην agenda θέματα που συνδέονται με τις ιδιαίτερες ευθύνες τις οποίες υπέχουν τα κράτη μέλη της ευρωζώνης.

3.2 Καθήκοντα- Αρμοδιότητες

Σύμφωνα με το άρθρο 16 παρ. 1, της Συνθήκης για την ΕΕ: Το Συμβούλιο ασκεί, από κοινού με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, νομοθετικά και δημοσιονομικά καθήκοντα. Επίσης ασκεί καθήκοντα χάραξης πολιτικών και συντονισμού σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που προβλέπουν οι Συνθήκες.

Οι αρμοδιότητες του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης σύμφωνα με το καθεστώς της Συνθήκης της Λισαβόνας κατηγοριοποιούνται σε 6 κατηγορίες⁵⁰:

1. Νομοθετική αρμοδιότητα.

⁴⁹ Η φωνή του Συνδέσμου Αστυνομίας Κύπρου, Αστυνομικά Νέα, Τεύχος 20, Απρίλιος 2012, Σελ.11

⁵⁰ <http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cmsUpload/st06655.el08.pdf>

Το Συμβούλιο από κοινού με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο είναι ο νομοθέτης της Ένωσης. Η έκδοση των διαφόρων νομοθετικών πράξεων της Ένωσης αποτελεί το επιστέγασμα της συνεργασίας μεταξύ των ενωσιακών οργάνων. Οι νομοθετικές πράξεις της Ε.Ε. εκδίδονται μόνο με νομοθετική διαδικασία. Προβλέπονται δύο ειδών νομοθετικές διαδικασίες. Η συνήθης νομοθετική διαδικασία (ordinary legislative procedure) και η ειδική νομοθετική διαδικασία (special legislative procedure). Οποιαδήποτε πράξη που εκδίδεται στη βάση οποιασδήποτε άλλης διαδικασίας πέραν αυτών των δύο δεν συνιστά νομοθετική πράξη. Η «συνήθης νομοθετική διαδικασία» συνίσταται στην έκδοση Κανονισμών, Οδηγιών ή Αποφάσεων από κοινού από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, μετά από πρόταση της Επιτροπής⁵¹

2. Δημοσιονομικές αρμοδιότητες.

Το Συμβούλιο συμπράττει με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στη διαμόρφωση και έγκριση του Προϋπολογισμού της Ε.Ε.⁵². Επίσης, το Συμβούλιο καθορίζει το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο, σκοπός του οποίου είναι η ομαλή εξέλιξη των ενωσιακών δαπανών⁵³.

3. Αρμοδιότητες χάραξης πολιτικών και συντονισμού.

Το Συμβούλιο έχει κυρίαρχη θέση στο πλαίσιο των πολιτικών που χαράσσει και αναπτύσσει η Ένωση. Ιδιαίτερης αναφοράς χρήζουν οι αρμοδιότητες του Συμβουλίου στο πλαίσιο της ΚΕΠΠΑ όπως καταγράφεται στο (Άρθρο 26(2) ΣΕΕ), στο πλαίσιο της δημιουργίας χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης (Άρθρα 67 – 76 ΣΛΕΕ) και στο πλαίσιο του συντονισμού των οικονομικών πολιτικών των Κρατών Μελών (Άρθρο 121 ΣΛΕΕ).

4. Αρμοδιότητες συνάψεων διεθνών συμφωνιών

Το Συμβούλιο αναπτύσσει αποφασιστικές αρμοδιότητες στα πλαίσια της εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας της ΕΕ. Συμμετέχει στην σύναψη Διεθνών Συμβάσεων της ΕΕ(Άρθρα 218-219 της ΣυνθΛΕΕ). Επίσης έχει συντονιστικό ρόλο αναφορικά με τις συναλλαγματικές ισοτιμίες.

⁵¹ Άρθρο 289, παρ. 1-2, της Συνθήκης για την Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης - ΣΛΕΕ.

⁵² Άρθρα 313 – 316 ΣΛΕΕ

⁵³ Άρθρο 312 ΣΛΕΕ

5. Αρμοδιότητες συνεχόμενες με την στελέχωση και την λειτουργία άλλων οργάνων της ΕΕ.

Το Συμβούλιο ορίζει τα μέλη συγκεκριμένων ευρωπαϊκών οργάνων όπως τα μέλη της επιτροπής που πρόκειται να διορισθούν σε αυτή, τα μέλη του Εκλεκτικού Συνεδρίου, αποφασίζει επίσης για την σύνθεση της Οικονομικής και Κοινωνικής επιτροπής της ΕΕ αλλά και της Σύνθεσης της Επιτροπής Περιφερειών.

Το Συμβούλιο έχει επίσης και αρμοδιότητες στην λειτουργία κάποιων οργάνων της ΕΕ. Κάποιες από αυτές είναι, ο καθορισμός των αποδοχών των προσώπων που στελεχώνουν τα θεσμικά όργανα καθώς και άλλα θέματα όπου αφορούν την υπηρεσιακή κατάσταση των υπαλλήλων. Τέλος το Συμβούλιο μπορεί να τροποποιεί το καταστατικό της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων μετά από κάποιες προϋποθέσεις όπως, μετά από αίτηση της ίδιας της Τράπεζας και διαβούλευσης με την Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

6. Εκτελεστικές -Ελεγκτικές αρμοδιότητες του Συμβουλίου.

Το Συμβούλιο δύναται να αποφασίζει αν μια κρατική ενίσχυση είναι συμβατή ή όχι με το ευρωπαϊκό δίκαιο. Επίσης μπορεί να προβαίνει σε έλεγχο αναφορικά με τα δημοσιονομικά προβλήματα των κρατών μελών της ΕΕ και να παρακολουθεί την δημοσιονομική κατάσταση των κρατών και το ύψος του δημόσιου χρέους. Μετά από έκθεση η οποία υποβάλλεται σε αυτό μπορεί να προβεί σε διάφορα μέτρα προς το κράτος μέλος το οποίο δεν έχει καλή δημοσιονομική κατάσταση και παρουσιάζει υπερβολικό έλλειμμα μεταξύ των οποίων ακόμη και να επιβάλει πρόστιμο⁵⁴.

Επιπλέον, μεριμνά για την ενότητα, τη συνοχή και την αποτελεσματικότητα της δράσης της Ένωσης. Σημαντικές είναι οι αρμοδιότητες του Συμβουλίου στο πλαίσιο των διατάξεων των άρθρων 29-42 ΣΕΕ για την αστυνομική και δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις. Σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 30, 31 και 32 ΣΕΕ, το Συμβούλιο προωθεί τη συνεργασία μέσω της Ευρωπόλ και καθορίζει τις προϋποθέσεις και τους περιορισμούς υπό τους οποίους οι αρμόδιες αρχές ενός κράτους μέλους μπορούν να αναλάβουν δράση στο έδαφος άλλου κράτους μέλους.

⁵⁴ Β.Τζεμος , Οι Πολιτικοί Θεσμοί της Ευρωπαϊκής Ένωσης Συνθήκη της Λισαβόνας , Έκδοση 2009,σελ.84.

3.3 Τρόπος Λήψεως Αποφάσεων

Ο τρόπος λήψης των αποφάσεων στο εσωτερικό του Συμβουλίου, λόγω της σπουδαιότητας του ως θεσμικό όργανο αλλά και εξαιτίας των αρμοδιοτήτων του αποτελούσε πάντα ένα από τα πλέον αμφιλεγόμενα ζητήματα του τρόπου λειτουργίας της Ε.Ε. για αυτό προωθήθηκαν αλλαγές με την Συνθήκη της Λισαβόνας οι οποίες ακόμη δεν έχουν τεθεί σε ισχύει.

Το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης λαμβάνει αποφάσεις με ψηφοφορία στην οποία συμμετέχουν οι υπουργοί των κρατών μελών. Ο τρόπος διεξαγωγής της ψηφοφορίας διαφέρει ανάλογα με τα θέματα που τίθενται σε ψηφοφορία. Το Συμβούλιο αποφασίζει α) με απλή ψηφοφορία β) με ειδική πλειοψηφία ή γ) με ομοφωνία. Ο κανόνας λήψης μιας απόφασης γίνεται με ειδική πλειοψηφία⁵⁵. Η ομοφωνία και η απλή πλειοψηφία είναι οι εξαιρέσεις.

Η διαδικασία αυτή όμως αλλάζει με την Συνθήκη της Λισαβόνας που θα τεθεί σε ισχύ μετά το 2014. Για διαδικαστικές αποφάσεις τηρείται απλή ψηφοφορία, ενώ για άλλες εφαρμόζεται ψηφοφορία ειδικής πλειοψηφίας, δηλαδή στάθμιση των ψήφων ανάλογα με τον πληθυσμό των κρατών, ή διαδικασία ομοφωνίας, κυρίως για τομείς εξωτερικής πολιτικής.

Κατά την λήψη μιας απόφασης, οι απόχες παρόντων ή αντιπροσωπευόμενων μελών δεν εμποδίζουν το Συμβούλιο να αποφασίζει όταν απαιτείται ομοφωνία⁵⁶. Το κάθε μέλος του Συμβουλίου δύναται να αντιπροσωπεύει ένα μόνον από τα λοιπά μέλη⁵⁷.

3.3.1 Απλή Ψηφοφορία

Με τη Συνθήκη της Λισαβόνας επήλθαν σημαντικές αλλαγές στο μηχανισμό λήψης αποφάσεων στο Συμβούλιο. Πλέον με απλή πλειοψηφία καθορίζονται ρητά ποιες είναι οι περιπτώσεις αυτές, στις οποίες το Συμβούλιο αποφασίζει με την πλειοψηφία των μελών που το απαρτίζουν. Συνεπώς για να ληφθεί μια απόφαση απαιτείται η σύμφωνη γνώμη των 15 από τα 28 μέλη του Συμβουλίου. Οι περιπτώσεις όπου ορίζονται ρητά όπου οι αποφάσεις λαμβάνονται με απλή πλειοψηφία είναι α) για διαδικαστικά θέματα, β) για την θέσπιση του εσωτερικού κανονισμού, γ) για να καθορίσει το νομικό καθεστώς των επιτροπών που προβλέπονται στις Συνθήκες, δ) σχετικά με την οργάνωση της Γενικής

⁵⁵ Άρθρο 16, παρ.3, της ΣυνθΕΕ.

⁵⁶ Άρθρο 238 παρ.4, της ΣυνθΛΕΕ.

⁵⁷ Άρθρο 239 παρ.4, της ΣυνθΛΕΕ.

Γραμματείας του και ε) την προώθηση της Επιτροπής να ασκήσει την αρμοδιότητα της για υποβολή νομοθετικών προτάσεων⁵⁸. Σημειώνεται ότι η ψηφοφορία αυτή είχε την ίδια βαρύτητα ψήφου σε όλα τα κράτη μελή ανεξαρτήτως μεγέθους κάτι που ευνοούσε τα μικρά κράτη.

3.3.2 Ειδική Πλειοψηφία

Το σύστημα της ειδικής πλειοψηφίας αλλάζει ριζικά με την Συνθήκη της Λισαβόνας. Παραμένει όμως ένα περίπλοκο σύστημα με πολλές εξαιρέσεις. Μέχρι την 31 Οκτωβρίου διατηρείτο το σύστημα της «ειδικής τριπλής πλειοψηφίας» που ισχύει από το καθεστώς της Συνθήκης της Νίκαιας.

Σύμφωνα το σύστημα αυτό μια πρόταση για να περάσει, η υποστηρικτική πλευρά πρέπει να ξεπεράσει τρία κριτήρια:

- 50% (δηλ. 14 Κράτη Μέλη επί συνόλου 27) εάν η πρόταση υποβλήθηκε από την Επιτροπή ή 67% 18 Κράτη Μέλη (όλες οι άλλες περιπτώσεις) των κρατών μελών,
- 74% των στάθμισης των ψήφων, 255 ψήφοι υπέρ από το σύνολο των 343
- 62% του πληθυσμού της ΕΕ (το κριτήριο αυτό ελέγχεται μόνο κατόπιν αιτήματος από ένα μέλος του Συμβουλίου).

Από την 1 Νοεμβρίου 2014, ο τρόπος Υπολογισμού της Ειδικής Πλειοψηφίας αλλάζει σε ψηφοφορία με «διπλή πλειοψηφία». Σύμφωνα με το άρθρο 16 παρ.4 ΣΕΕ, ως ειδική πλειοψηφία θα ορίζεται ποσοστό τουλάχιστον 55% των μελών του Συμβουλίου δηλ. 260 από το σύνολο 352⁵⁹, το οποίο περιλαμβάνει τουλάχιστον 16 Κράτη Μέλη από τα 28 και αντιστοιχεί τουλάχιστον στο 65% του πληθυσμού της Ένωσης. Η μειοψηφία των κρατών μελών θα έχει την δυνατότητα veto-αρνησικυρίας (δηλ. θα μπορεί να σταματήσει τη λήψη μιας απόφασης), η οποία όμως πρέπει να περιλαμβάνει τουλάχιστον 4 μέλη του Συμβουλίου. Με τον τρόπο αυτό, κατοχυρώνεται η νομιμότητα της ΕΕ ως Ένωσης λαών και εθνών. Έτσι, η διαδικασία θέσπισης της ευρωπαϊκής νομοθεσίας θα γίνει πιο διαφανής και πιο αποτελεσματική⁶⁰.

⁵⁸ Β.Τζεμος, Οι Πολιτικοί Θεσμοί της Ευρωπαϊκής Ένωσης Συνθήκη της Λισαβόνας, Έκδοση 2009,σελ.88.

⁵⁹ Με την είσοδο της η Κροατίας ως νέο μέλος με 7ψηφους ο συνολικός αριθμός ψήφων ανέβηκε στους 352

⁶⁰ Επίσημη Ιστοσελίδα Συμβουλίου <http://www.consilium.europa.eu/council/voting-system-at-the-council?tab=In-detail&subTab=Qualified-majority&lang=el>

Η ισχύς του κάθε κράτους-μέλους, η στάθμιση – κατανομή των ψήφων ανάλογα με τον πληθυσμό τους φαίνεται στον Πίνακα Αρ.3.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3: Ψήφοι Κρατών Μελών Αναλόγως του Πληθυσμού τους
Τρόπος Υπολογισμού της Ειδικής Πλειοψηφίας μέχρι την 31^η Οκτωβρίου 2014

Αναλόγως του πληθυσμού τους, κάθε Κράτος Μέλος έχει ορισμένο αριθμό ψήφων

ΧΩΡΑ	ΨΗΦΟΙ
Γερμανία, Ηνωμένο Βασίλειο, Γαλλία, Ιταλία	Από 29 ψήφους
Ισπανία, Πολωνία	Από 27 ψήφους
Ρουμανία	14 ψήφους
Ολλανδία	13 ψήφους
Βέλγιο, Ελλάδα, Τσεχία, Πορτογαλία, Ουγγαρία	Από 12 ψήφους
Βουλγαρία, Αυστρία, Σουηδία	Από 10 ψήφους
Δανία, Ιρλανδία, Λιθουανία, Σλοβακία, Φινλανδία,	Από 7 ψήφους
Εσθονία, Κύπρος, Λετονία, Σλοβενία, Λουξεμβούργο	Από 4 ψήφους
Μάλτα	3 ψήφους
ΣΥΝΟΛΟ	343 ψήφοι

3.3.3Ομοφωνία

Τέλος υπάρχουν περιπτώσεις όπου το Συμβούλιο για να λάβει απόφαση απαιτείται ομοφωνία. Δηλαδή απαιτείται η σύμφωνη γνώμη όλων των κρατών μελών του. Σημειώνεται όμως ότι το κάθε κράτος μέλος έχει το δικαίωμα αρνησικυρίας και η άσκηση του δικαιώματος αυτού από οποιοδήποτε μέλος συνεπάγεται και απόρριψη της λήψης απόφασης. Το σύστημα της ομοφωνίας αναμφισβήτητα κατοχυρώνει σε μεγάλο βαθμό τα Εθνικά συμφέροντα των κρατών μελών και ειδικά των μικρών. Με τις διάφορες Συνθήκες έχει περιοριστεί η λήψη αποφάσεων με το σύστημα της ομοφωνίας. Ορισμένες διατάξεις οι οποίες έχουν ιδιαίτερη σημασία για την Ένωση και τα κράτη μέλη που εξακολουθεί να χρειάζεται η ομοφωνία είναι για θέματα που εμπίπτουν στην ΚΕΠΠΑ, σε θέματα εσωτερικών υποθέσεων, δικαιοσύνης, δημοσιονομικά θέματα όπως φορολογίας κ.λ.π. Τέλος μια άλλη περίπτωση που απαιτείται το συμβούλιο να λάβει απόφαση με ομοφωνία είναι εκείνη της συνομολόγησης των συνδέσεως , ένταξη νέων κρατών ⁶¹.

⁶¹ Κ.Στεφάνου,Μ.Τσινισιζελής, Αρ. Φατούρος – Θ.Χριστοδουλίδης, Εισαγωγή στις Ευρωπαϊκές Σπουδές, Τόμος Α', Εκδόσεις Ι. Σιδέρης, 2006, Σελ.521-522

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

4.1 Σύνθεση – Έδρα

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ή απλά Επιτροπή (ή όπως συνηθίζεται να ονομάζεται δημοσιογραφικά Κομισιόν), είναι το πολιτικά ανεξάρτητο τεχνοκρατικό όργανο της ΕΕ που εκπροσωπεί, προστατεύει και προάγει τα κοινοτικά συμφέροντα και επιδιώκει την πραγμάτωση των κοινοτικών στόχων, χωρίς να λαμβάνει υπόψη τα κατ' ιδίαν συμφέροντα και τις κατ' ιδίαν επιδιώξεις των εθνικών κυβερνήσεων των κρατών μελών. Υπερασπίζεται τα συμφέροντα της Ένωσης ως σύνολο. Αποτελεί την κινητήρια δύναμη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και είναι υπεύθυνη για τις διαπραγματεύσεις που πραγματοποιούνται αναφορικά με τη Διεύρυνση της ΕΕ.

Η Επιτροπή ιδρύθηκε με βάση την Συνθήκη των Βρυξελλών της 8^{ης} Απριλίου 1965 (η οποία τέθηκε σε ισχύ από 1^{ης} Ιουλίου 1967), όπου οι τρεις Επιτροπές των τριών αρχικών Κοινοτήτων, (Ε.Κ.Α.Χ., Ε.Ο.Κ., Ε.Κ.Α.Ε.) ενώθηκαν σε μια⁶². Η Επιτροπή έχει την έδρα της στις Βρυξέλλες, ορισμένες όμως υπηρεσίες της είναι εγκατεστημένες στο Λουξεμβούργο. Διαθέτει επίσης γραφεία σε κάθε χώρα της ΕΕ καθώς και αντιπροσωπείες στις διάφορες πρωτεύουσες του κόσμου. Ως συλλογικό όργανο, αποτελείται από τους Επιτρόπους, οι οποίοι, αν και έχουν, κατ' ανάγκη, την υπηκοότητα ενός από τα κράτη μέλη της Ένωσης, είναι ανώτατοι κοινοτικοί λειτουργοί. Οι Επίτροποι δεν ενεργούν ως εκπρόσωποι των κρατών που τους υπέδειξαν, ούτε υπερασπίζονται τα εθνικά τους συμφέροντα, ενεργούν ως κοινοτικοί λειτουργοί με μοναδικό γνώμονα πάντα την προαγωγή των κοινοτικών συμφερόντων και την επίτευξη των στόχων της Ένωσης⁶³.

Οι κύριες λειτουργίες της Επιτροπής εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι να προτείνει νέους νόμους στο Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο, να ασχολείται με την εκτέλεση και εφαρμογή των ευρωπαϊκής νομοθεσίας για τον προϋπολογισμό της ΕΕ και κατανέμοντας τα διαθέσιμα κονδύλια. Τέλος σε εκτελεστικό επίπεδο είναι αρμόδια για την επίβλεψη και εφαρμογή του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Για πρώτη φορά φέτος, οι διαδικασίες εκλογής Προέδρου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής έγινε σύμφωνα με την Συνθήκη της Λισαβόνας. Σύμφωνα με την Συνθήκη το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο προτείνει υποψήφιο για Πρόεδρο της Επιτροπής που προέρχεται από την πολιτική ομάδα που έχει κερδίσει τις Ευρωπαϊκές εκλογές⁶⁴. Ακολούθως ο προτεινόμενος

⁶² Κ. Αθανασόπουλος, Το Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2008, Σελ.72

⁶³ Π. Κανελλόπουλος, Το Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 4η Έκδοση, 2010, σελ.173.

⁶⁴ Άρθρο 17 της ΣΕΕ

παρουσιάζει το μανιφέστο του ενώπιον της ολομέλειας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και ακολούθως ΕΚ αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία κατά πόσο εγκρίνεται στην θέση του προέδρου⁶⁵. Στην συνέχεια ο νέος Πρόεδρος της Επιτροπής σε συντονισμό με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, επιλέγει τους 27 υποψήφιους νέους Επιτρόπους(ένα για κάθε κράτος μέλος συμπεριλαμβανομένου και του ιδίου) και τους αναθέτει από ένα χαρτοφυλάκιο. Στην συνέχεια μετά από γραπτές απαντήσεις σε ερωτήματα από ευρωβουλευτές και δηλώσεις οικονομικών συμφερόντων, οι υποψήφιοι υποβάλλονται σε δημόσια ακρόαση στις αρμόδιες επιτροπές του ΕΚ για να αξιολογηθούν. Ακολουθεί έκθεση αξιολόγηση από την Κοινοβουλευτική επιτροπή η οποία εάν είναι θετική τότε ο υποψήφιος αφού εγκριθεί από το ΕΚ λαμβάνει το χαρτοφυλάκιο που του ανατέθηκε. Αν δεν είναι θετική τους δίνεται και δεύτερη ευκαιρία επανεξέτασης ή μπορεί και να αντικατασταθούν. Η νέα επιτροπή έλαβε την έγκριση της από το ΕΚ στις 22 Οκτωβρίου 2014. Αποτελείται από 28 επιτρόπους, ένας από κάθε χώρα κράτος μέλος, βάσει της αρχής της ισότητας ,9 γυναίκες και 19 άνδρες.

Η θητεία των μελών της Επιτροπής διαρκεί 5 έτη και δύναται να ανανεωθεί. Τα μέλη της επιτροπής δεν μπορούν κατά την διάρκεια της θητείας τους να ασκούν οποιαδήποτε άλλη επαγγελματική δραστηριότητα αμειβόμενη ή όχι. Στα πλαίσια εκπλήρωσης των καθηκόντων τους δεν ζητούν αλλά ούτε και δέχονται υποδείξεις από οποιαδήποτε κυβέρνηση. Η Επιτροπή απαρτίζεται από 28 επιτρόπους (9 γυναίκες και 19 άνδρες), ένας από κάθε χώρα κράτος μέλος, βάσει της αρχής της ισότητας. Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Ζαν Κλοντ Γιούνκερ.

Ο πρόεδρος της Επιτροπής μπορεί να παυθεί με απόφαση του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης , ενώ τα μέλη της Επιτροπής είτε με απόφαση του Δικαστηρίου, είτε μετά από αίτημα του Προέδρου και έγκριση του σώματος των Επιτρόπων.

Για την εύρυθμη και καθημερινή λειτουργία της Επιτροπής μεριμνά το προσωπικό της (διοικητικοί υπάλληλοι, νομικοί, οικονομολόγοι, μεταφραστές, διερμηνείς, γραμματείς κ.λπ.) που είναι κατανομημένο σε διάφορες υπηρεσίες και τμήματα. Πρόκειται για πολίτες από κάθε χώρα της Ένωσης, οι οποίοι επιλέγονται με ανοικτό διαγωνισμό. Υπάρχουν περίπου 33 000⁶⁶ άτομα που εργάζονται για την Επιτροπή. Τα τμήματα είναι γνωστά ως «Γενικές Διευθύνσεις (ΓΔ)» και η κάθε μια διαχειρίζεται συγκεκριμένες πολιτικές⁶⁷. Οι

⁶⁵ Εφημερίδα Φιλελεύθερος , ευρωπαϊκό κοινοβούλιο γραφείο ενημέρωσης Κύπρου, 17/12/2014,Σελ.10.

⁶⁶ Ευρωπαϊκή Επιτροπή , Πως Λειτουργεί η Ευρωπαϊκή Ένωση, Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2013, Σελ.20

⁶⁷ Επίσημη ιστοσελίδα Ευρωπαϊκής Επιτροπής, http://ec.europa.eu/about/index_el.htm

υπηρεσίες ασχολούνται με γενικότερα διοικητικά θέματα ή έχουν συγκεκριμένη αποστολή. Για παράδειγμα, Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης, Νομική Υπηρεσία κ.λπ. Ο τρόπος λειτουργίας της Επιτροπής και των Υπηρεσιών της καθορίζεται από τον εσωτερικό κανονισμό της Επιτροπής.

4.2 Αρμοδιότητες

Η Επιτροπή διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στο θεσμικό σύστημα της Ένωσης και η ανεξαρτησία της ουσιαστικό στοιχείο της θεσμικής ισορροπίας. Η Επιτροπή μεριμνά για την εφαρμογή της Συνθήκης και των διατάξεων που θεσπίζονται δυνάμει αυτής, από τα κοινοτικά όργανα, διατυπώνει συστάσεις ή γνώμες επί θεμάτων που αποτελούν αντικείμενο της Συνθήκης, εφ' όσον προβλέπεται ρητώς από αυτήν ή θεωρείται αναγκαίο από την Επιτροπή. Επίσης, έχει ίδια εξουσία λήψεως αποφάσεων και συμπράττει στη διαμόρφωση των πράξεων του Συμβουλίου και του Κοινοβουλίου κατά τις διατάξεις της Συνθήκης και ασκεί τις αρμοδιότητες που της αναθέτει το Συμβούλιο για την εκτέλεση των κανόνων που το τελευταίο θεσπίζει.

Η Επιτροπή είναι η κινητήρια δύναμη της Ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης καθώς η συμμετοχή της στη διαδικασία λήψης αποφάσεων είναι ιδιαίτερης σημασίας, παρόλο που μετά από τη Συνθήκη της Λισαβόνας, η Επιτροπή διαθέτει περιορισμένη νομοθετική εξουσία. Η Επιτροπή δεν έχει πλέον εξουσία εκδόσεως Κανονισμών, Οδηγιών και Αποφάσεων, σύμφωνα με νομοθετική διαδικασία, αλλά συμπράττει διά των προτάσεών της κατά την άσκηση της διαδικασίας αυτής (δικαίωμα νομοθετικής πρωτοβουλίας). Ωστόσο, η Επιτροπή έχει την εξουσία έκδοσης «κατ' εξουσιοδότηση πράξεων» και «εκτελεστικών πράξεων». Για την έκδοση μιας νέας ευρωπαϊκής νομοθεσίας απαραίτητα πρέπει η Επιτροπή να εκπονήσει πρόταση την οποία υποβάλει στην συνέχεια στο Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο. Αυτό σημαίνει ότι κανένα άλλο όργανο και φυσικά κράτος μέλος δεν μπορεί να αντικαταστήσει τον ρόλο της επιτροπής δηλαδή την υποβολή προτάσεων. Όσο αφορά πρόταση της μόνο αυτή μπορεί να την τροποποιήσει εκτός αν η λήψη απόφασης για τροποποίηση είναι ομόφωνη απόφαση όλων των κρατών μελών. Η επιτροπή πριν εκπονήσει μια πρόταση πρέπει να γνωρίζει τις νέες καταστάσεις και τα προβλήματα που υπάρχουν στην Ευρώπη και πρέπει να εξετάσει αν η θέσπιση ευρωπαϊκής νομοθεσίας είναι ο καλύτερος τρόπος για την αντιμετώπισή τους. Αν, καταλήξει στο συμπέρασμα ότι απαιτείται να θεσπιστεί ευρωπαϊκή νομοθεσία, συντάσσει πρόταση με την οποία πιστεύει ότι θα επιλύσει αποτελεσματικά το πρόβλημα και θα ικανοποιήσει το ευρύτερο δυνατό φάσμα συμφερόντων. Προκειμένου να διευκρινιστούν οι τεχνικές

λεπτομέρειες, η Επιτροπή συμβουλευεται τους εμπειρογνώμονες που απαρτίζουν τις διάφορες επιτροπές και τις ομάδες εμπειρογνομένων.

Παρόλο τα δικαιώματα τα οποία έχει η Επιτροπή η Συνθήκη της Λισαβόνας δίνει τη δυνατότητα στους πολίτες να επηρεάζουν τις πρωτοβουλίες της Επιτροπής. Τουλάχιστον ένα εκατομμύριο πολίτες σημαντικού αριθμού κρατών μελών, μπορούν να λαμβάνουν την πρωτοβουλία να καλούν την Επιτροπή, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της, να υποβάλλει κατάλληλες προτάσεις επί θεμάτων στα οποία οι εν λόγω πολίτες θεωρούν ότι απαιτείται νομική πράξη της Ένωσης για την εφαρμογή των Συνθηκών⁶⁸.

Αποτελεί το φύλακα της τηρήσεως του κοινοτικού δικαίου, δηλαδή, οφείλει να λαμβάνει τα προβλεπόμενα από τη Συνθήκη μέτρα όχι μόνο όταν τυγχάνει να πληροφορείται παραβάσεις της κοινοτικής νομοθεσίας αλλά ότι πρέπει να καταβάλει ιδιαίτερη προσπάθεια παρακολούθησεως της πορείας εφαρμογής του κοινοτικού δικαίου⁶⁹.

Η Επιτροπή έχει εξουσία να διατυπώνει συστάσεις ή γνώμες επί θεμάτων που αποτελούν αντικείμενο της Συνθήκης. Συνεπώς, έχει την ευχέρεια να γνωστοποιεί σε όλα ή ορισμένα κράτη μέλη, με τη μορφή συστάσεων ή γνωμών, που αποτελούν μη δεσμευτικές κοινοτικές πράξεις, την άποψη της όσον αφορά τον τρόπο εφαρμογής της κοινοτικής νομοθεσίας από τις εθνικές αρχές.

Επίσης, η Επιτροπή συμπράττει στη διαμόρφωση των πράξεων του Συμβουλίου και του Κοινοβουλίου, στο πλαίσιο της διαδικασίας συναπόφασης, συνεργασίας και διαβούλευσης. Ασκεί τις αρμοδιότητες που τις αναθέτει το Συμβούλιο για την εκτέλεση των κανόνων που θεσπίζει, είτε στην έκδοση κανονιστικού περιεχομένου πράξεων, είτε στην έκδοση διοικητικής φύσεως πράξεων.

Επιπρόσθετα, η Επιτροπή, κατά τη ψήφιση του προϋπολογισμού της Ένωσης, υποβάλλει το σχετικό προσχέδιο, ενώ είναι αρμόδια για την εκτέλεσή του. Παρακολουθεί τον τρόπο με τον οποίο δαπανώνται τα κονδύλια της ΕΕ από οργανισμούς εθνικές και περιφερειακές αρχές.. Η διαχείριση του προϋπολογισμού από την Επιτροπή ελέγχεται από το Ελεγκτικό Συνέδριο. Σημειώνεται ότι η Επιτροπή μαζί με το Κοινοβούλιο και Συμβούλιο ,καθορίζει το δημοσιονομικό πλαίσιο της ΕΕ.Η Επιτροπή διαχειρίζεται τα

⁶⁸ Ν.Μουσης, Ευρωπαϊκή Ένωση, 14^η Έκδοση, Εκδόσεις Παπαζηση,Αθηνά 2013, σελ.45

⁶⁹ Π. Κανελλόπουλος ,Το Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης , 4η Έκδοση,2003,σελ.160.

κονδύλια για τις πολιτικές της ΕΕ (π.χ. για τη γεωργία και την αγροτική ανάπτυξη) καθώς και προγράμματα όπως το Erasmus (ανταλλαγές φοιτητών)⁷⁰.

Όσον προς τις εκτελεστικές αρμοδιότητες της Επιτροπής, πρόκειται για τη Διαδικασία της συμβουλευτικής επιτροπής, όπου τηρείται στις περιπτώσεις που λαμβάνονται μέτρα τα οποία είναι αναγκαία για την εκτέλεση των νομοθετικών πράξεων για την πραγματοποίηση της εσωτερικής αγοράς. Η Διαδικασία της διαχειριστικής επιτροπής τηρείται κατά την έκδοση μέτρων εφαρμογής στον τομέα της κοινής γεωργικής πολιτικής ή της κοινής πολιτικής αλιείας. Η Διαδικασία της κανονιστικής επιτροπής ακολουθείται στις περιπτώσεις που πρόκειται να ληφθούν από την Επιτροπή μέτρα γενικής εμβέλειας⁷¹.

Όσο αφορά τις Ελεγκτικές τις αρμοδιότητες η Επιτροπή μπορεί να προσφεύγει στο Δικαστήριο εναντίον Κράτους Μέλους σε περίπτωση που διαπιστώσει ότι το Κράτος Μέλος παραβαίνει υποχρέωσή του ή παραβιάζει ενωσιακούς κανόνες δικαίου (αφού προηγουμένως καλέσει το συγκεκριμένο Κράτος Μέλος να διατυπώσει τις παρατηρήσεις του). Επίσης, η Επιτροπή ασκεί έλεγχο φυσικών και νομικών προσώπων, ιδίως στα πλαίσια του ανταγωνισμού, και δύναται να επιβάλλει εναντίον τους κυρώσεις.

Η Επιτροπή δημοσιεύει κάθε χρόνο, ένα μήνα τουλάχιστον πριν την έναρξη της συνόδου του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, γενική έκθεση για τις δραστηριότητες της ΕΕ⁷². Η έκθεση περιλαμβάνει ειδικό κεφάλαιο για την εξέλιξη της κοινωνικής κατάστασης εντός της Κοινότητας.

Τέλος άλλη μια αρμοδιότητα της Επιτροπής είναι ο αντιπροσωπευτικός ρόλος που έχει εκπροσωπώντας την Ευρωπαϊκή Ένωση σε τρίτα κράτη και πολλούς διεθνείς οργανισμούς, όπως ο Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου. Διαπραγματεύεται επίσης διεθνείς συμφωνίες για λογαριασμό της ΕΕ, όπως τη Συμφωνία Cotonou (με αντικείμενο την αναπτυξιακή βοήθεια και το εμπόριο μεταξύ της ΕΕ και των αναπτυσσόμενων χωρών της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού Ωκεανού). Για την καλύτερη εκτέλεση των εργασιών της, η Επιτροπή έχει δίκες της αντιπροσωπείες σε περισσότερα από 160 κράτη, με τα οποία η ΕΕ διατηρεί διπλωματικές σχέσεις. Επιπρόσθετα με την Συνθήκη της Λισαβόνας η Επιτροπή διαδραματίζει ρόλο στο πεδίο της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας (ΚΕΠΠΑ), αφού ο Ύπατος εκπρόσωπος της Ένωσης για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας, ο οποίος είναι ένας

⁷⁰ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Πως Λειτουργεί η Ευρωπαϊκή Ένωση, Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2013, Σελ.20

⁷¹ Αφορά μέτρα για την προστασία της υγείας ή της ασφάλειας ανθρώπων, ζώων και φυτών.

⁷² Άρθρο 249 παρ 1 της ΣυνθΛΕΕ

αντιπρόεδρος της Επιτροπής, κάνει τις προτάσεις και συμβάλλει στον σχεδιασμό της πολιτικής αυτής, την οποία και εκτελεί ως εντολοδόχος του Συμβουλίου Εξωτερικών Υποθέσεων όπου είναι Πρόεδρος του.

4.3 Διαδικασία Θέσπισης Νομοθεσίας

Τα κύρια θεσμικά όργανα που εμπλέκονται στην λήψη αποφάσεων σε επίπεδο ΕΕ είναι το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο της ΕΕ και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή⁷³:

Για την θέσπιση νομοθεσίας, η Επιτροπή αρχικά πριν καταθέσει νέες νομοθετικές πρωτοβουλίες, αξιολογεί τις οικονομικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές συνέπειες που δύναται να έχει πρωτοβουλία αυτή. Για τον λόγο αυτό, συντάσσει τις λεγόμενες "εκτιμήσεις επιπτώσεων" που καταγράφουν τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα των διαφόρων εναλλακτικών επιλογών. Ακολούθως καταθέτει τη πρόταση για έναν κανονισμό, μια οδηγία ή απόφαση, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που βασίζονται στις συστάσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου αφού πρώτα διαβουλευτεί με τις μη κυβερνητικές οργανώσεις, τοπικές αρχές και εκπροσώπους της βιομηχανίας και της κοινωνίας των πολιτών. Η διαδικασία αυτή ονομάζεται συνήθως νομοθετική διαδικασία.

Επίσης οι πολίτες, οι επιχειρήσεις και οι οργανισμοί μπορούν να συμμετάσχουν στη διαδικασία διαβούλευσης η οποία γίνεται μέσω του δικτυακού τόπου "Δημόσιες Διαβουλεύσεις". Σημειώνεται ότι τα εθνικά κοινοβούλια εάν θεωρούν ότι θα ήταν καλύτερο να αντιμετωπιστεί ένα ζήτημα σε εθνικό επίπεδο αντί σε ΕΕ επίπεδο μπορούν να εκφράσουν επίσημα τις επιφυλάξεις τους.

Το Συμβούλιο της ΕΕ και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έχουν το καθένα το δικαίωμα σε δύο αναγνώσεις⁷⁴ της πρότασης της Επιτροπής:

1) Πρώτον, το Κοινοβούλιο δέχεται την πρόταση, την εξετάζει και προτείνει βελτιώσεις. Στη συνέχεια διαβιβάζεται στο Συμβούλιο.

2) Στο Συμβούλιο της ΕΕ γίνεται η πρώτη ανάγνωση της πρότασης και θα εγκριθεί εάν γίνουν αποδεκτές οι προτάσεις του Κοινοβουλίου (σε αυτό το στάδιο εγκρίνονται οι περισσότερες προτάσεις). Αλλά, εάν το Συμβούλιο δεν συμφωνεί με την πρόταση ή τις

⁷³ Επίσημη Ιστοσελίδα Ευρωπαϊκής Επιτροπής
<http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/el/0081f4b3c7/Law-making-procedures-in-detail.html>

⁷⁴ Ανάγνωση είναι η παρουσίαση της πρότασης και ευκαιρία για τροποποίηση, έγκριση ή απόρριψη από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο. Κανονικά υπάρχουν δύο αναγνώσεις, εκτός αν δεν εγκριθεί και χρειάζεται έναν τελικό γύρο συζητήσεων ώστε να γίνει τελικά αποδεκτή ή να απορριφθεί.

προτάσεις του Κοινοβουλίου, θα κάνει τις δικές του προτάσεις και θα επιστρέψει το έγγραφο στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για δεύτερη ανάγνωση.

3) Κατά τη δεύτερη ανάγνωση, το Κοινοβούλιο εξετάζει τις προτάσεις του Συμβουλίου για αλλαγές στο κείμενο και εάν τις αποδεχθεί, θα εγκριθεί η πρόταση. Αλλά, μπορεί επίσης να αποφασίσει να προτείνει τις δικές του αλλαγές και να το στείλει πίσω στο Συμβούλιο για μια τελική ανάγνωση, ή ακόμη και να το απορρίψει εξ ολοκλήρου, στην οποία περίπτωση η συνήθης νομοθετική διαδικασία έρχεται σε ένα τέλος.

4) Το Συμβούλιο δέχεται το αναθεωρημένο έγγραφο και μπορεί τώρα να αποφασίσει α) να αποδεχθεί τις προτάσεις του Κοινοβουλίου και να εγκρίνει την πρόταση, ή β) να απορρίψει τις προτάσεις του Κοινοβουλίου, που σημαίνει ότι η πρόταση απορρίπτεται! Εάν το Συμβούλιο και το Κοινοβούλιο δεν μπορούν να συμφωνήσουν μετά από δύο αναγνώσεις, η πρόταση φέρεται ενώπιον της επιτροπής συνδιαλλαγής.

5) Ο κύριος ρόλος της Επιτροπής Συνδιαλλαγής είναι να επιλύσει τυχόν διαφωνίες μεταξύ των δύο θεσμικών οργάνων μετά τη δεύτερη ανάγνωση μιας νομοθετικής πρότασης. Αποτελείται ισάριθμα από ευρωβουλευτές και εκπροσώπους του Συμβουλίου.

6) Σε περίπτωση που και τα δύο θεσμικά όργανα δεν μπορούν ακόμα να συμφωνήσουν, η όλη διαδικασία τελειώνει εδώ. Ωστόσο, αν καταλήξουν σε συμφωνία, το κείμενο αποστέλλεται πίσω για τρίτη ανάγνωση στο Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο. Σε αυτό το σημείο, δεν μπορούν να γίνουν οποιεσδήποτε αλλαγές στο έγγραφο, αλλά μόνο αποφασίζεται η έγκριση ή η απόρριψη. Αν ένα από τα δύο όργανα το απορρίψει, η διαδικασία τελειώνει και η πρόταση δεν θα τεθεί σε ισχύ. Όμως, αν και τα δύο το εγκρίνουν, η πρόταση θα εγκριθεί!

7) Η Επιτροπή είναι τότε υπεύθυνη για την πραγματική εφαρμογή του κανονισμού, της οδηγίας ή απόφασης που αρχικά προτάθηκε, μαζί με τα κράτη μέλη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

5.1 Ίδρυση

Από την ίδρυση των Κοινοτήτων (ΕΚΑΧ - 1952), γρήγορα διαπιστώθηκε η ανάγκη ίδρυσης ενός δικαιοδοτικού οργάνου, ανεξάρτητου και αμερόληπτου δικαστηρίου, στο οποίο θα υπάγονταν υπό την δικαιοδοσία του υποχρεωτικά όλα τα κράτη μέλη αλλά και τα κοινοτικά όργανα. Αυτό θα αποτελούσε και όντως αποτελεί έναν σημαντικό παράγοντα για την απόδειξη του υπερεθνικού χαρακτήρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΟΚ και εν συνέχεια ΕΚ), αλλά και τα μέσα για την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση. Έτσι το 1952, με τη Συνθήκη της ΕΚΑΧ ιδρύεται το Δικαστήριο Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΔΕΚ), το μοναδικό θεσμικό δικαιοδοτικό όργανο της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, το οποίο ακολούθως με τη σύμβαση περί ορισμένων κοινών οργάνων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, του 1957, κατέστη κοινό και ενιαίο όργανο των τριών Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Η Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη ίδρυσε και προσάρτησε στο ΔΕΚ, το Πρωτοδικείο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΠΕΚ), το οποίο επικουρούσε το Δικαστήριο στην άσκηση των καθηκόντων του.⁷⁵

Μέσα από την πλούσια κατάρτιση του ανθρώπινου δυναμικού του αλλά και την θεμελιωμένη και «τολμηρή» νομολογία του, γρήγορα το Δικαστήριο απέδειξε την κοινώς αποδεκτή και θεμελιωμένη «πρωτοκαθεδρία» του Ευρωπαϊκού Δικαίου έναντι των εθνικών δικαίων.

Σύμφωνα με την Συνθήκη της Λισαβόνας, η οποία τέθηκε σε ισχύ την 1η Δεκεμβρίου 2009, το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης περιλαμβάνει το Δικαστήριο, το Γενικό Δικαστήριο και τα ειδικευμένα δικαστήρια. Συνεπώς η ονομασία Δικαστήριο Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ) ορίζει και τους δυο βαθμούς της δικαστικής εξουσίας. Η ανώτατη αρχή ονομάστηκε το «Δικαστήριο» και το Πρωτοδικείο μετονομάστηκε «Γενικό Δικαστήριο» χωρίς όμως να αλλάξουν οι αρμοδιότητες και η σύνθεση τους.

5.2 Σύνθεση Δικαστηρίου Ευρωπαϊκής Ένωσης

5.2.1 Δικαστήριο

Το Δικαστήριο, (πρώην ΔΕΚ) αποτελεί κατά κύριο λόγο ακυρωτικό δικαστήριο και είναι το ιεραρχικά ανώτερο δικαστήριο.

⁷⁵ Π. Κανελλόπουλος, Το Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 4η Έκδοση, 2003, σελ. 166-167.

Το Δικαστήριο αποτελείται από 28 δικαστές ένα από κάθε κράτος μέλος και 9 γενικούς εισαγγελείς. Οι δικαστές και οι γενικοί εισαγγελείς επιλέγονται μεταξύ προσωπικοτήτων που παρέχουν πλήρη εχέγγυα ανεξαρτησίας και συγκεντρώνουν στις χώρες τους τις αναγκαίες προϋποθέσεις για διορισμό στα ανώτατα δικαστικά αξιώματα ή είναι νομικοί αναγνωρισμένου κύρους⁷⁶. Διορίζονται με κοινή συμφωνία από τις κυβερνήσεις των κρατών μελών μετά από διαβούλευση με επιτροπή η οποία γνωμοδοτεί κατά πόσο οι προτεινόμενοι υποψήφιοι είναι κατάλληλοι για την άσκηση των καθηκόντων που επιβάλλει θέση αυτή. Ο καθένας τους διορίζεται για περίοδο έξι ετών⁷⁷.

Οι δικαστές του Δικαστηρίου εκλέγονται μεταξύ τους τον πρόεδρο και τον αντιπρόεδρο του Δικαστηρίου για τριετή ανανεώσιμη θητεία. Ο πρόεδρος διευθύνει τις εργασίες του Δικαστηρίου και προεδρεύει κατά τις συνεδριάσεις και τις διασκέψεις των μεγαλύτερων δικαστικών σχηματισμών. Ο αντιπρόεδρος επικουρεί τον πρόεδρο κατά την άσκηση των καθηκόντων του και τον αντικαθιστά σε περίπτωση κωλύματος.

Το Δικαστήριο μπορεί να συνέρχεται σε ολομέλεια, σε τμήμα μείζονος συνθέσεως με δεκαπέντε δικαστές ή σε τμήματα πέντε ή τριών δικαστών, ανάλογα με το πολύπλοκο και τη σημασία της υπόθεσης. Σχεδόν το 60 % των υποθέσεων εκδικάζονται από πενταμελή τμήματα και περίπου το 25 % από τριμελή⁷⁸. Η ολομέλεια συνεδριάζει στις ειδικές περιπτώσεις που προβλέπονται από τον Οργανισμό του Δικαστηρίου (ιδίως όταν καλείται να παύσει τον Ευρωπαϊό Διαμεσολαβητή ή να απαλλάξει από τα καθήκοντά του ένα μέλος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής λόγω παραβάσεως των υποχρεώσεών του) και όταν το Δικαστήριο εκτιμά ότι η υπόθεση είναι εξαιρετικής σημασίας. Επίσης το Δικαστήριο δύναται να συνεδριάζει ως τμήμα μείζονος συνθέσεως όταν το ζητήσει κράτος μέλος ή όργανο που είναι διάδικος, καθώς και όταν η υπόθεση είναι ιδιαίτερα πολύπλοκη ή σημαντική.

Οι υπόλοιπες υποθέσεις εκδικάζονται από τα πενταμελή ή τα τριμελή τμήματα. Οι πρόεδροι των πενταμελών τμημάτων εκλέγονται για τρία έτη, οι δε των τριμελών τμημάτων για ένα έτος.

Οι γενικοί εισαγγελείς θεσμός γαλλικής προέλευσης⁷⁹, διευκολύνουν το έργο του Δικαστηρίου, διατυπώνοντας δημόσια αιτιολογημένες προτάσεις για ορισμένες υποθέσεις.

⁷⁶ Επίσημη Ιστοσελίδα Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου, http://curia.europa.eu/jcms/jcms/Jo2_7024/

⁷⁷ Επίσημη Ιστοσελίδα ΕΕ, http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/court-justice/index_el.htm

⁷⁸ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Πως Λειτουργεί η Ευρωπαϊκή Ένωση, Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2013, Σελ.25

⁷⁹ Ν.Μαραβέγιας, Μ.Τσινισιζελής, Νέα Ευρωπαϊκή Ένωση Οργάνωση και Πολιτείες 50 Χρόνια, Εκδόσεις Θεμέλιο,2007Σελ.231

Το Δικαστήριο δεν δεσμεύεται από τις προτάσεις αυτές αλλά συνήθως τις περισσότερες φορές τις αποδέχεται. Τέλος το Δικαστήριο στελεχώνεται από ένα γενικό γραμματέα ο οποίος διευθύνει τις υπηρεσίες του υπό την εποπτεία του προέδρου του Δικαστηρίου⁸⁰.

5.2.2 ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

Το Γενικό Δικαστήριο, αποτελεί το πρωτοβάθμιο δικαστήριο της Ε.Ε. (δικαστήριο ουσίας) και, κατ' εξαίρεση, δευτεροβάθμιο δικαστήριο επί εφέσεων που ασκούνται κατά αποφάσεων των ειδικευμένων δικαστηρίων.

Το Γενικό Δικαστήριο απαρτίζεται από έναν τουλάχιστον δικαστή ανά κράτος μέλος, δηλ. μπορεί ο αριθμός αυτός να είναι μεγαλύτερος από τον αριθμό των κρατών μελών⁸¹. Οι δικαστές διορίζονται με κοινή συμφωνία από τις κυβερνήσεις των κρατών μελών μετά από διαβούλευση με επιτροπή επιφορτισμένη να γνωμοδοτεί επί της καταλληλότητας των υποψηφίων για τη θέση δικαστή.

Το Γενικό Δικαστήριο συνεδριάζει κατά πενταμελή ή τριμελή τμήματα ή, σε ορισμένες περιπτώσεις, ως μονομελές δικαστήριο. Μπορεί επίσης να συνεδριάσει ως τμήμα μείζονος συνθέσεως (δεκατρείς δικαστές) ή σε ολομέλεια, όταν αυτό δικαιολογείται από τη δυσκολία ή τη σπουδαιότητα της υποθέσεως. Άνω του 80 % των υποθέσεων που υποβάλλονται στο Γενικό Δικαστήριο εκδικάζονται από τριμελές τμήμα. Η θητεία τους είναι εξαετής και ανανεώσιμη. Οι δικαστές του Γενικού Δικαστηρίου εκλέγουν μεταξύ τους τον πρόεδρο τους, η θητεία του οποίου είναι τριετής. Διορίζουν επίσης την Γραμματεία η θητεία της οποίας είναι εξαετή και ασχολείται με συγκεκριμένα καθήκοντα καθότι, για τις διοικητικές και μεταφραστικές του ανάγκες, χρησιμοποιεί τις υπηρεσίες του Δικαστηρίου. Σε αντίθεση με το Δικαστήριο, το Γενικό Δικαστήριο δεν έχει μόνιμους γενικούς εισαγγελέις. Ωστόσο, κατ' εξαίρεση, μπορεί ένας δικαστής να κληθεί να ασκήσει καθήκοντα γενικού εισαγγελέα⁸².

5.2.3 Ειδικευμένα Δικαστήρια

Τα Ειδικευμένα Δικαστήρια, τα οποία υπάγονται στο Γενικό Δικαστήριο και είναι αρμόδια να εκδικάζουν σε πρώτο βαθμό ορισμένες κατηγορίες προσφυγών οι οποίες ασκούνται σε συγκεκριμένους τομείς. Προς το παρόν, το μοναδικό ειδικευμένο δικαστήριο που έχει ιδρυθεί είναι το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης της Ε.Ε., το οποίο λειτουργεί

⁸⁰ Ναπολέον Μαραβέγιας, Θ.Σακελλαρόπουλος, Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση και Ελλάδα, Οικονομία, Κοινωνία, Πολιτεία. Εκδόσεις Διονικός, 2006, Σελ.31

⁸¹ Ν.Μουσης, Ευρωπαϊκή Ένωση, 14^η Έκδοση, Εκδόσεις Παπαζησης, Αθήνα 2013, σελ.54

⁸² Επίσημη Ιστοσελίδα Ευρωπαϊκού δικαστηρίου, http://curia.europa.eu/jcms/jcms/Jo2_7033/

από το 2006 και είναι αρμόδιο να εκδικάζει τις διαφορές που προκύπτουν μεταξύ της Ε.Ε. και των υπαλλήλων της⁸³.

Το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης αποτελείται από επτά δικαστές που διορίζονται από το Συμβούλιο για εξαετή ανανεώσιμη θητεία, μετά από πρόσκληση για την υποβολή υποψηφιοτήτων και γνωμοδότηση μιας επιτροπής ad hoc. Στους δικαστές αυτούς μπορούν να προστεθούν αναπληρωτές δικαστές, οι οποίοι καλούνται να καλύψουν την απουσία τακτικών δικαστών όταν οι τελευταίοι κωλύονται επί μακρόν να μετέχουν στην εκδίκαση των υποθέσεων⁸⁴.

Οι δικαστές του Δικαστηρίου Δημόσιας Διοίκησης εκλέγουν μεταξύ τους τον πρόεδρο για τριετή ανανεώσιμη θητεία. Το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης συνεδριάζει σε τριμελή τμήματα. Ωστόσο, αν τούτο δικαιολογείται από τη δυσκολία ή τη σημασία των νομικών ζητημάτων, μια υπόθεση μπορεί να παραπεμφθεί στην ολομέλεια. Εξάλλου, στις περιπτώσεις που θα καθοριστούν ειδικά με τον κανονισμό διαδικασίας του, το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης θα μπορεί να δικάζει και σε πενταμελή τμήματα ή ως μονομελές. Οι δικαστές διορίζουν γραμματέα για εξαετή θητεία. Διαθέτει τη δική του Γραμματεία, στηρίζεται όμως στις υπηρεσίες του Δικαστηρίου για τις άλλες διοικητικής ή γλωσσικής φύσεως ανάγκες του.

5.3 Τρόπος Λειτουργίας – Κανόνες Διαδικασίας

Η οργάνωση, σύνθεση και λειτουργία των τριών σήμερα δικαστηρίων, που απαρτίζουν το Δικαστήριο της Ε.Ε., διέπεται από τρεις κατηγορίες θεμελιωδών κειμένων.⁸⁵ Κατά κανόνα, το Δικαστήριο, όπως και το Γενικό Δικαστήριο, συνεδριάζουν σε Τμήματα (των 3 ή 5 δικαστών) ή Τμήματα μείζονος συνθέσεως (15 δικαστές) και μόνο κατ' εξαίρεση σε ολομέλεια .

Οι συνεδριάσεις των Δικαστηρίων είναι δημόσιες και για κάθε μια τηρούνται πρακτικά. Μόνο σε πολύ σπάνιες περιπτώσεις η ίδια η Συνθήκη προβλέπει διαδικασίες κεκλεισμένων των θυρών⁸⁶. Αντίθετα, οι διοικητικές διασκέψεις των Δικαστηρίων είναι πάντοτε μυστικές.

⁸³ Ν.Μαραβεγιας, Μ.Τσινισιζέλης, Νέα Ευρωπαϊκή Ένωση, Εκδόσεις Θεμέλιο, 2007. Σελ.366.

⁸⁴ Επίσημη Ιστοσελίδα Δικαστηρίου Δημόσιας Διοίκησης, http://curia.europa.eu/jcms/jcms/T5_5230/

⁸⁵ Τη ΣΛΕΕ (Άρθρα 251 - 281), το Πρωτόκολλο περί Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ε.Ε. και τον Κανονισμό Διαδικασίας του κάθε δικαστηρίου ξεχωριστά, που περιέχει εξειδικευμένες δικονομικές διατάξεις για τη λειτουργία του αντίστοιχου δικαστηρίου και ο οποίος αποτελεί δευτερογενή νομοθεσία.

⁸⁶ Άρθρο 348 ΣΛΕΕ

Οι αποφάσεις των Δικαστηρίων είναι αιτιολογημένες, αναφέρουν τα ονόματα των δικαστών που έλαβαν μέρος στην διάσκεψη, υπογράφονται από τον Πρόεδρο (του Δικαστηρίου ή του αντίστοιχου Τμήματος) και τον Γραμματέα του Δικαστηρίου. Στις αποφάσεις των δικαστηρίων της Ε.Ε. δεν γίνεται καμία αναφορά σε ενδεχόμενες μειοψηφίες.

5.3.1 Διαδικασία Υποβολής Προσφυγής

Όλες οι προσφυγές κατατίθενται στη Γραμματεία του Δικαστηρίου και ορίζεται εισηγητής δικαστής και γενικός εισαγγελέας. Η προσφυγή υποβάλλεται σε δύο στάδια. Στο πρώτο στάδιο όλοι οι διάδικοι υποβάλλουν γραπτώς το αίτημα τους και ο εισηγητής δικαστής συντάσσει εισήγηση αναφέροντας τους ισχυρισμούς των διάδικων και το νομικό υπόβαθρο της υπόθεσης. Στην συνέχεια αφού συζητηθεί η εν λόγω έκθεση μεταξύ των δικαστών και των γενικών εισαγγελέων αποφασίζεται ο δικαστικός σχηματισμός ο οποίος θα εκδικάσει την υπόθεση. Ακολούθως στο δεύτερο στάδιο οι δικηγόροι εκθέτουν τα επιχειρήματα τους ενώπιον της αίθουσας του δικαστηρίου όπου μπορούν να υποβληθούν σε ερωτήσεις από τους δικαστές και το γενικό εισαγγελέα. Μετά την δημόσια ακρόαση ο γενικός εισαγγελέας συντάσσει την γνώμη του με βάση την οποία ο εισηγητής δικαστής, συντάσσει σχέδιο απόφασης και την υποβάλλει στους υπόλοιπους δικαστές όπου και λαμβάνουν κατά πλειοψηφία την απόφασή τους. Η απόφαση αυτή δημοσιεύεται δημόσια και συνήθως είναι διαθέσιμη σε όλες τις επίσημες γλώσσες της Ένωσης. Σημειώνεται ότι αν μια υπόθεση είναι επείγων να διεκπεραιωθεί μπορεί να παρακαμφθεί η πιο πάνω διαδικασία η οποία είναι χρονοβόρα και να χρησιμοποιηθεί άλλη πιο απλή και ταχείας διαδικασίας, όπου παρέχει στο δικαστήριο την δυνατότητα να αποφασίσει μέσα σε τρεις μήνες.

5.4 Αρμοδιότητες Δικαστηρίων

Οι αρμοδιότητες των Δικαστηρίων της Ε.Ε. καταγράφονται στην ΣΛΕΕ ⁸⁷ . Συγκεκριμένα, περιγράφεται το σύνολο των προσφυγών που εκδικάζονται από το Δικαστήριο της Ε.Ε. καθώς και τα βασικά τους χαρακτηριστικά (προϋποθέσεις άσκησης τους, είδος αποφάσεων που εκδίδονται, οι συνέπειες των αποφάσεων κ.λ.π.).

⁸⁷ Άρθρα 258 – 279 ΣΛΕΕ

Σε γενικές γραμμές, το Δικαστήριο της Ε.Ε. εκδικάζει τις ονομαζόμενες «ευθείες προσφυγές» καθώς και προδικαστικά ερωτήματα⁸⁸ που υποβάλλουν τα εθνικά δικαστήρια. Κύριο χαρακτηριστικό των προσφυγών αυτών είναι ότι ασκούνται απευθείας ενώπιον των ενωσιακών Δικαστηρίων, γιάντο και ο χαρακτηρισμός τους ως «ευθείες» προσφυγές. Δηλαδή, δεν χρειάζεται οποιαδήποτε προηγούμενη προσφυγή σε εθνικά δικαστήρια μέσω ένδικων βοηθημάτων του εσωτερικού δικαίου, προϋπόθεση που ισχύει όταν πρόκειται για προσφυγή στο ΕΔΑΔ.

Οι «ευθείες προσφυγές» μπορούν να χωριστούν σε τρεις κατηγορίες και να εκδικαστούν είτε από το Δικαστήριο είτε από το Γενικό Δικαστήριο, ανάλογα με το είδος της προσφυγής και τον προσφεύγοντα .

Η πρώτη κατηγορία προσφυγών είναι οι προσφυγές παράβασης, οι οποίες αφορούν τον έλεγχο της συμμόρφωσης των Κρατών Μελών προς το δίκαιο της Ε.Ε. Οι προσφυγές αυτές μπορούν να γίνουν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, από ένα κράτος μέλος ή από ιδιώτη. Η προσφυγή αυτή ασκείται όταν ένα Κράτος Μέλος έχει παραβεί υποχρέωσή του που πηγάζει από τις Συνθήκες. Η συμμόρφωση του Κράτους αυτού επιτυγχάνεται με την έκδοση από το Δικαστήριο απόφασης, η οποία διαπιστώνει την παράβαση. Στην περίπτωση αυτή, το Κράτος Μέλος οφείλει να λάβει τα μέτρα που συνεπάγεται η εκτέλεση της απόφασης, δηλαδή να συμμορφωθεί με τις επιταγές του Ευρωπαϊκού Δικαίου⁸⁹.

Το δικαστήριο ελέγχει τη νομιμότητα των πράξεων ή παραλείψεων των νομοθετικών οργάνων (Συμβούλιο, Κοινοβούλιο και Επιτροπής) από ένα κράτος μέλος ή από άλλο όργανο ή και από ιδιώτες⁹⁰. Η Κατηγορία αυτή ονομάζεται προσφυγή ακύρωσης. Τέλος έχουμε την προσφυγή παράλειψης η οποία ασχολείται με την αποζημίωση όσων έχουν υποστεί ζημιές από πράξεις ή παραλείψεις των θεσμικών οργάνων (Άρθρα 268 και 340(2) ΣΛΕΕ) και αναγνωρίζεται ως αγωγή αποζημιώσεως λόγω «εξωσυμβατικής ευθύνης της Ευρωπαϊκής Ένωσης»⁹¹.

Παράλληλα με τις παραπάνω κατηγορίες προσφυγών, η Συνθήκη, προβλέπει και τη δυνατότητα παροχής προσωρινής δικαστικής προστασίας, με τη λήψη προσωρινών μέτρων για τις υποθέσεις που εκκρεμούν ενώπιον των ενωσιακών Δικαστηρίων.

⁸⁸ Άρθρα 267 ΣΛΕΕ

⁸⁹ Άρθρα 258 – 260 ΣΛΕΕ

⁹⁰ Άρθρα 263-264 ΣΛΕΕ

⁹¹ Άρθρα 268 και 340(2) ΣΛΕΕ

Το Δικαστήριο, εξασφαλίζει την τήρηση του δικαίου κατά την ερμηνεία και την εφαρμογή της Συνθήκης. Το ΔΕΕ είναι αρμόδιο να εκδικάζει τις διαφορές που δημιουργούνται μεταξύ των κοινοτικών οργάνων, μεταξύ της Κοινότητας και των κρατών μελών, μεταξύ των κρατών μελών, καθώς και μεταξύ της Κοινότητας και των ιδιωτών.

Το Δικαστήριο αποφαινεται επί οποιασδήποτε διαφοράς μεταξύ της Κοινότητας και των υπαλλήλων της, εντός των ορίων και σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που ορίζει ο κανονισμός περί της υπηρεσιακής τους καταστάσεως οι οποίες προκύπτουν από το καθεστώς που τους διέπει όταν η προσφυγή ασκείται από τα όργανα των Κοινοτήτων ή από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα.

Ως ακυρωτικό δικαστήριο, επί των αναιρέσεων που ασκούνται κατά των οριστικών αποφάσεων του Πρωτοδικείου, καθώς και κατά των αποφάσεων αυτού που επιλύουν εν μέρει τη διαφορά ως προς την ουσία ή επιλύουν δικονομικό ζήτημα που αφορά ένσταση αναρμοδιότητας ή απαραδέκτου. Ως ακυρωτικό δικαστήριο, επί των προσφυγών κατά των αποφάσεων του Πρωτοδικείου, οι οποίες έχουν εκδοθεί κατόπιν προσφυγών κατά αποφάσεων των Δικαιοδοτικών Τμημάτων.

Το Δικαστήριο έχει την εξουσία να εκδικάζει τις παραπάνω υποθέσεις και να εκδίδει δικαστικές αποφάσεις. Επίσης, το ΔΕΕ έχει και γνωμοδοτική αρμοδιότητα, στις περιπτώσεις που η Συνθήκη προβλέπει σύναψη συμφωνιών μεταξύ της Κοινότητας και ενός ή περισσότερων κρατών ή ενός διεθνούς οργανισμού, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, η Επιτροπή ή Κράτος μέλος δύναται, πριν τη σύναψη αυτών, να ζητήσουν από το Δικαστήριο να γνωμοδοτήσει εάν η υπό σύναψη συμφωνία συμβιβάζεται με τη Συνθήκη.

Τέλος το Δικαστήριο έχει την δικαιοδοσία να εκδικάζει υποθέσεις που σχετίζονται με τον σεβασμό ή την ερμηνεία των ευρωπαϊκών κανόνων περί ανταγωνισμού. Επίσης δύναται να επιλαμβάνεται εφέσεις που υποβάλλονται ενώπιον του, αναφορικά με πρόστιμα που επιβάλλει η Επιτροπή για παράβαση των κανόνων αυτών⁹².

⁹² Ν.Μουσης, Ευρωπαϊκή Ένωση, 14^η Έκδοση, Εκδόσεις Παπαζηση, Αθήνα 2013, σελ.56.

6.ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

6.1 Ίδρυση

Η Συνθήκη του Μάαστριχ, μέσα στο πλαίσιο της οικονομικής και νομισματικής ένωσης, πρωτοξεκίνησε την ιδέα για την δημιουργία ενός Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ) και μια Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ)⁹³. Δύο όργανα τα οποία αλληλοσυνδέονται και λειτουργούν μέσα στα πλαίσια των εξουσιών που ορίζονται από την Συνθήκη για την λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και το καταστατικό τους. Έτσι με το Καταστατικό ιδρύθηκαν η ΕΚΤ και το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ) την 1η Ιουνίου 1998. Σύμφωνα με αυτό το καταστατικό και το άρθρο 282 της ΣΛΕΕ, η ΕΚΤ και οι εθνικές κεντρικές τράπεζες των κρατών μελών με νόμισμα το ευρώ συγκροτούν το ευρωσύστημα⁹⁴, εκτελώντας από κοινού τα καθήκοντα που τους έχουν ανατεθεί. Η ΕΚΤ διαθέτει νομική προσωπικότητα σύμφωνα με το δημόσιο διεθνές δίκαιο. Η ΕΚΤ με έδρα την Φραγκφούρτη, άρχισε την πλήρης άσκηση των εξουσιών της, την 1η Ιανουαρίου 2009. Ο σκοπός ίδρυσης της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) είναι η διαφύλαξη της νομισματικής σταθερότητας στη ζώνη του ευρώ, μέσω της διατήρησης του πληθωρισμού υπό έλεγχο κυρίως σε χώρες που χρησιμοποιούν το ευρώ και η διαφύλαξη της σταθερότητας του δημοσιονομικού συστήματος η οποία θα διασφαλίσει την κατάλληλη εποπτεία των κεφαλαιαγορών και των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων. Μέτρα τα οποία είναι ζωτικής σημασίας για την αειφόρο οικονομική ανάπτυξη, δεδομένου ότι ενθαρρύνουν τις επιχειρήσεις να επενδύουν και να δημιουργούν περισσότερες θέσεις εργασίας —με τον τρόπο αυτό βελτιώνεται το βιοτικό επίπεδο των Ευρωπαίων. Η ΕΚΤ λειτουργεί με βάση το μοντέλο λειτουργίας της γερμανικής κεντρικής τράπεζας, χωρίς μάλιστα να υπάρχει σε ευρωπαϊκό επίπεδο αντίστοιχη πολιτική εξουσία⁹⁵, είναι ένα ανεξάρτητο όργανο και λαμβάνει τις αποφάσεις του χωρίς να ζητά ή να δέχεται υποδείξεις από κυβερνήσεις ή άλλα θεσμικά όργανα της ΕΕ⁹⁶. Πρόεδρος της ΕΚΤ είναι ο Ιταλός Μάριο Ντράγκι ο οποίος θα παραμείνει επικεφαλής της ΕΚΤ μέχρι το 2019.

⁹³ Π. Κανελλόπουλος, Το Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 4η Έκδοση, 2003, σελ. 166-167.

⁹⁴ Το Ευρωσύστημα αποτελείται από την ΕΚΤ και τις Εθνικές Τράπεζες των χωρών που έχουν υιοθετήσει το ευρώ. Το Ευρωσύστημα και το ΕΣΚΤ θα συνυπάρχουν όσο διάστημα υπάρχουν κράτη μέλη που δεν ανήκουν στη ζώνη του ευρώ.

⁹⁵ Ν. Μαραβεγιάς, Μ. Τσινισιζέλης, Νέα Ευρωπαϊκή Ένωση, Εκδόσεις Θεμέλιο, 2007. Σελ. 301

⁹⁶ Επίσημη ιστοσελίδα ΕΕ http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/ecb/index_el.htm

6.2 Όργανα της ΕΚΤ

Τα κύρια όργανα της ΕΚΤ είναι

1. Το Διοικητικό Συμβούλιο είναι το βασικό όργανο λήψης αποφάσεων της ΕΚΤ. Συνεδριάζει δύο φορές το μήνα. Κατά κανόνα, κατά την πρώτη συνεδρίαση του, κάθε μήνα, εξετάζει τις οικονομικές και νομισματικές εξελίξεις και λαμβάνει τις μηνιαίες αποφάσεις του σε ζητήματα νομισματικής πολιτικής. Στη δεύτερη συνεδρίασή του, το συμβούλιο εξετάζει κατά κύριο λόγο θέματα που αφορούν άλλα καθήκοντα και αρμοδιότητες της ΕΚΤ. Το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ απαρτίζεται από τα έξι μέλη της Εκτελεστικής Επιτροπής της ΕΚΤ και από τους διοικητές των εθνικών κεντρικών τραπεζών των 18 κρατών μελών της ζώνης του ευρώ.

2. Το Γενικό Συμβούλιο του ευρωπαϊκού συστήματος κεντρικών τραπεζών αποτελείται από τον πρόεδρο και τον αντιπρόεδρο της ΕΚΤ και τους διοικητές των εθνικών κεντρικών τραπεζών (ΕθνΚΤ) των 28 κρατών μελών της ΕΕ. Συνεπώς το Γενικό Συμβούλιο περιλαμβάνει αντιπροσώπους από τις 18 χώρες της ζώνης του ευρώ και από τις 10 χώρες εκτός της ζώνης του ευρώ. Σημειώνεται επίσης ότι συμμετέχουν στις συνεδριάσεις του Γενικού Συμβουλίου, μπορούν να συμμετέχουν και τα υπόλοιπα μέλη της Εκτελεστικής Επιτροπής της ΕΚΤ, ο Πρόεδρος του Συμβουλίου της ΕΕ και ένα μέλος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής αλλά χωρίς δικαίωμα ψήφου⁹⁷.

3. Η Εκτελεστική Επιτροπή της ΕΚΤ είναι εξαμελής και αποτελείται από τον πρόεδρο, τον αντιπρόεδρο και άλλα τέσσερα μέλη που όλοι τους διορίζονται για θητεία οκτώ ετών από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, από τα κράτη μέλη που έχουν υιοθετήσει το ευρώ⁹⁸, το οποίο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία. Τα πρόσωπα αυτά πρέπει να είναι ανεγνωρισμένου κύρους και επαγγελματικής εμπειρίας σε νομισματικά ή τραπεζικά θέματα⁹⁹. Έργο της Εκτελεστικής Επιτροπής είναι να θέτει σε εφαρμογή τη νομισματική πολιτική, να εκτελεί τις καθημερινές δραστηριότητες της τράπεζας, να προετοιμάζει τις συνεδριάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου, καθώς και να ασκεί ορισμένες εξουσίες που της ανατίθενται από αυτό.

⁹⁷ Επίσημη Ιστοσελίδα Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας
<http://www.ecb.europa.eu/ecb/orga/escb/html/index.el.html>

⁹⁸ Απόφαση 98/345, ΕΕ L 154, 28.05.1998.

⁹⁹ Π. Κανελλόπουλος, Το Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 4η Έκδοση, 2010, σελ. 223.

6.3 Αρμοδιότητες

Στις αρμοδιότητες της ΕΚΤ συγκαταλέγονται οι εξής:

Α) ο καθορισμός βασικών επιτοκίων για την ευρωζώνη και ο έλεγχος της προσφοράς χρήματος. Το επιτόκιο καθορίζεται κάθε μήνα μετά από κυβερνητικό συμβούλιο, όπου ο Πρόεδρος της ΕΚΤ στην συνέχεια διοργανώνει συνέντευξη Τύπου, και ανακοινώνει το επιτόκιο.

Β) η διαχείριση των συναλλαγματικών αποθεματικών της ευρωζώνης και η αγορά ή πώληση νομισμάτων όταν κρίνεται αναγκαία για τη διατήρηση της ισορροπίας των συναλλαγματικών ισοτιμιών

Γ) η συμβολή στη διασφάλιση της κατάλληλης εποπτείας των κεφαλαιαγορών και των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων από τις εθνικές αρχές, καθώς και της ομαλής λειτουργίας των συστημάτων πληρωμών

Δ) έχει το αποκλειστικό δικαίωμα να επιτρέπει την έκδοση τραπεζογραμματίων σε Ευρώ, τα οποία εκδίδουν είτε η ίδια είτε οι εθνικές Κεντρικές Τράπεζες. Τα Κράτη Μέλη μπορούν να εκδίδουν μόνο κέρματα σε Ευρώ, αλλά και πάλι υπό την έγκριση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας

Ε) η παρακολούθηση των τάσεων των τιμών και η αξιολόγηση του κινδύνου που αυτές συνεπάγονται για τη σταθερότητα των τιμών στην ευρωζώνη.

Στ) διατηρεί σχέσεις συνεργασίας με αντίστοιχα όργανα, οργανισμούς και φορείς εντός της ΕΕ, αλλά και διεθνώς, σχετικά με τα καθήκοντα που έχουν ανατεθεί στο Ευρωσύστημα¹⁰⁰.

Επιπλέον η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα έχει το δικαίωμα να εκδίδει κανονισμούς (άμεσα εφαρμόσιμους σε όλα τα κράτη μέλη) ή να λαμβάνει αποφάσεις (υποχρεωτικές για τους αποδέκτες) που είναι απαραίτητοι για την εκτέλεση των αποστολών που καθορίζονται στο Πρωτόκολλο. Μπορεί, επίσης, να εκδώσει συστάσεις και γνώμες (νομικά μη δεσμευτικές).

¹⁰⁰Επίσημη Ιστοσελίδα ΕΚΤ <https://www.ecb.europa.eu/ecb/tasks/html/index.el.html>, <http://www.sansimera.gr/articles/235/319>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ:7 ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

7.1 Ίδρυση και ο Ρόλος του

Το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο(ΕΕΣ), ιδρύθηκε το 1975, με τη δεύτερη Συνθήκη προϋπολογισμού, σαν επικουρικό όργανο για τον εξωτερικό έλεγχο του γενικού προϋπολογισμού της Κοινότητας. Η Συνθήκη του Μάαστριχ (1992), το αναβάθμισε ως το πέμπτο και τελευταίο θεσμικό όργανο της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, ενώ η Συνθήκη του Άμστερνταμ το συμπεριέλαβε μεταξύ των θεσμικών οργάνων της Ένωσης¹⁰¹. Η Συνθήκη αυτή ενίσχυσε περαιτέρω τον ρόλο στο ΕΕΣ στο πλαίσιο της καταπολέμησης της απάτης και του έδωσε το δικαίωμα να προσφεύγει στο Δικαστήριο προκειμένου να προασπίζει τα προνόμιά του έναντι παραβιάσεων από τα άλλα θεσμικά όργανα της ΕΕ. Στην Συνθήκη της Νίκαιας που ακολούθησε το 2003 επιβεβαιώθηκε η αρχή ότι το ΕΕΣ θα συμμετέχει κάθε κράτος μέλος και τόνισε την σημασία της συνεργασίας του με τους εθνικούς φορείς ελέγχου. Όλα τα πιο πάνω καθήκοντα και εξουσίες επιβεβαιώθηκαν με την Συνθήκη της Λισαβόνας, η οποία τέθηκε σε ισχύ την 1^η Δεκεμβρίου 2009. Παράλληλα σημαντικές για το ΕΕΣ ήταν και οι αλλαγές που επέφερε η Συνθήκη στον τρόπο διαχείρισης και ελέγχου των κονδυλίων της ΕΕ, ενισχύοντας τις δημοσιονομικές αρμοδιότητες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και τονίζοντας την ευθύνη των κρατών μελών για την εκτέλεση του προϋπολογισμού.

Κύρια αποστολή του Ελεγκτικού Συνεδρίου της Ένωσης είναι η εξασφάλιση του ελέγχου των λογαριασμών αυτής. Ελέγχει εάν έχουν εισπραχθεί σωστά τα έσοδα της Ένωσης, εάν οι δαπάνες έχουν πραγματοποιηθεί με νόμιμο και κανονικό τρόπο, και εάν η διαχείριση των οικονομικών πόρων υπήρξε χρηστή. Ασκει τα καθήκοντά του ανεξάρτητα από τα άλλα θεσμικά όργανα της ΕΕ και τις κυβερνήσεις. Με τον τρόπο αυτό, συμβάλλει στη βελτίωση της διαχείρισης των κονδυλίων της Ευρωπαϊκής Ένωσης προς το συμφέρον των πολιτών της. Η έδρα του Ελεγκτικού Συνεδρίου είναι στο Λουξεμβούργο.

7.2 Σύνθεση –Οργάνωση

Το ΕΕΣ είναι οργανωμένο σε πέντε τμήματα, τα οποία στελεχώνουν μέλη και ελεγκτικό προσωπικό. Τα μέλη κάθε τμήματος εκλέγουν μεταξύ τους τον πρόεδρο του τμήματος, για διετή θητεία με δυνατότητα ανανέωσης. Υπάρχουν τέσσερα τμήματα αρμόδια επιφορτισμένα με τον έλεγχο των διαφόρων τομέων δαπανών και εσόδων της ΕΕ, καθώς και ένα οριζόντιο Τμήμα, γνωστό ως Τμήμα CEAD (Coordination, Evaluation,

¹⁰¹ Π. Κανελλόπουλος, Το Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 4η Έκδοση, 2003, σελ. 192.

Assurance and Development), αρμόδιο για τον συντονισμό, την αξιολόγηση, τη διασφάλιση και την ανάπτυξη. Το κάθε τμήμα είναι αρμόδιο να εγκρίνει ειδικές εκθέσεις και ειδικές ετήσιες εκθέσεις και να καταρτίζει τις ετήσιες εκθέσεις σχετικά με τον προϋπολογισμό της ΕΕ και τα Ευρωπαϊκά ταμεία, τα οποία υποβάλλει προς έγκριση στην ολομέλεια του Συνεδρίου¹⁰².

Η ολομέλεια του ΕΕΣ (28 Μέλη) συνέρχεται περίπου δύο φορές μηνιαίως προκειμένου να συζητά και να εγκρίνει έγγραφα όπως τις κύριες ετήσιες δημοσιεύσεις του ΕΕΣ: τις ετήσιες εκθέσεις σχετικά με τον γενικό προϋπολογισμό της ΕΕ και τα Ευρωπαϊκά Ταμεία Ανάπτυξης.

Το ΕΕΣ απαρτίζεται από έναν υπήκοο κάθε κράτους μέλους. Τα μέλη του ελεγκτικού συνεδρίου επιλέγονται μεταξύ προσωπικοτήτων που υπηρετούν ή έχουν υπηρετήσει στις χώρες τους σε όργανα εξωτερικού ελέγχου ή διαθέτουν ειδικά προσόντα για την θέση αυτή. Η απασχόληση τους είναι πλήρης και δεν δικαιούνται να ασχολούνται με οποιαδήποτε άλλη επαγγελματική δραστηριότητα. Διορίζονται από το Συμβούλιο με ειδική πλειοψηφία, κατόπιν διαβούλευσης με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, για περίοδο έξι ετών, με δυνατότητα ανανέωσης, από κατάλογο μελών, ο οποίος καταρτίζεται σύμφωνα με τις προτάσεις που υποβάλλει κάθε κράτος μέλος. Τα Μέλη, εκτός του ότι συμμετέχουν στην ολομέλεια του ΕΕΣ, τοποθετούνται σε ένα από τα πέντε Τμήματα. Εγκρίνουν τις εκθέσεις ελέγχου και τις γνώμες, και λαμβάνουν αποφάσεις σχετικά με γενικότερα ζητήματα στρατηγικής και διοικητικής φύσης. Επίσης, κάθε Μέλος είναι υπεύθυνο για συγκεκριμένα καθήκοντα, κατά κύριο λόγο στον τομέα του ελέγχου. Το καθαυτό ελεγκτικό έργο εκτελείται από το ελεγκτικό προσωπικό του ΕΕΣ, υπό τον συντονισμό του αρμόδιου Μέλους το οποίο επικουρείται από το ιδιαίτερο γραφείο του. Στη συνέχεια, το εν λόγω Μέλος παρουσιάζει την έκθεση σε επίπεδο Τμήματος ή/και ολομέλειας προς έγκριση και, ακολούθως, στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, καθώς και σε άλλους ενδιαφερομένους, συμπεριλαμβανομένων των μέσων μαζικής ενημέρωσης¹⁰³. Τα μέλη του Ελεγκτικού Συνεδρίου εκλέγουν μεταξύ τους, με μυστική ψηφοφορία, τον Πρόεδρο αυτού για περίοδο τριών ετών με δυνατότητα ανανέωσης. Καθήκοντα του Προέδρου είναι να συγκαλεί τις συνεδριάσεις του σώματος και να προεδρεύει αυτών, να συντάσσει το σχέδιο της ημερήσιας διάταξης, να εξασφαλίζει την ομαλή διεξαγωγή των συζητήσεων, να φροντίζει για την εκτέλεση των αποφάσεων του Ελεγκτικού Συνεδρίου, να εκπροσωπεί το

¹⁰² Επίσημη Ιστοσελίδα ΕΕΣ, <http://www.eca.europa.eu/el/Pages/Structure.aspx>

¹⁰³ Επίσημη ιστοσελίδα Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου
<http://www.eca.europa.eu/el/Pages/Structure.aspx>

Ελεγκτικό Συνέδριο στις εξωτερικές σχέσεις του, για παράδειγμα στα θεσμικά όργανα και τα λοιπά εποπτικά όργανα της ΕΕ κ.λ.π. Τα μέλη του απολαμβάνουν προνόμια και ασυλίες των δικαστών του Δικαστηρίου. Κηρύσσονται έκπτωτα του δικαιώματος προς σύνταξη ή άλλων άντ' αυτού ωφελημάτων μόνον αν το Δικαστήριο διαπιστώσει, κατόπιν αιτήσεως του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ότι έπαυσαν να ανταποκρίνονται προς τις απαιτούμενες προϋποθέσεις ή να εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις που απορρέουν εκ της θέσεώς τους. Οι αποφάσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου λαμβάνονται με την απόλυτη πλειοψηφία των μελών του. Επίσης το Ελεγκτικό Συνέδριο διορίζει τον Γενικό Γραμματέα του κατόπιν εκλογής με μυστική ψηφοφορία ο οποίος είναι επιφορτισμένος να οργανώνει τις εργασίες γραμματείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Το ΕΕΣ σήμερα απασχολεί περίπου 900 υπαλλήλους στους τομείς του ελέγχου, της μετάφρασης και της διοίκησης . Διαθέτει μεταφραστές για 24 επίσημες γλώσσες της ΕΕ, οι οποίοι διασφαλίζουν ότι οι πολίτες της ΕΕ μπορούν να διαβάσουν τις δημοσιεύσεις μας στη γλώσσα επιλογής τους. Όπως όλα τα άλλα θεσμικά όργανα της ΕΕ, το ΕΕΣ απασχολεί υπηκόους όλων των κρατών μελών, οι οποίοι, ως υπάλληλοι της ευρωπαϊκής δημόσιας διοίκησης, υπάγονται στο καθεστώς υπηρεσιακής κατάστασης των υπαλλήλων της ΕΕ.

7.3 Αρμοδιότητες

Το Ελεγκτικό Συνέδριο, σύμφωνα με το άρθρο 287 ΣΛΕΕ έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

1. Ελέγχει τους λογαριασμούς του συνόλου των εσόδων και των εξόδων της Κοινότητας, καθώς και κάθε οργανισμού ιδρυμένου από την Κοινότητα. Εγχειρίζει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, Δήλωση Ακριβείας (ΔΑΣ), με την οποία βεβαιώνει την ακρίβεια των λογαριασμών και τη νομιμότητα και κανονικότητα των σχετικών πράξεων¹⁰⁴.

2. Ειδικότερα ελέγχει τη νομιμότητα και την κανονικότητα της πραγματοποιήσεως των εσόδων και εξόδων και εξακριβώνει τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση. Αναφέρει οποιαδήποτε παρατυπία εντοπίσει. Ο έλεγχος γίνεται βάσει εγγράφων και αν επιβάλλεται με επιτόπιες επισκέψεις στα άλλα όργανα της ΕΕ, στις εγκαταστάσεις κάθε οργανισμού που διαχειρίζεται χρήματα για λογαριασμό της ΕΕ, καθώς και στα κράτη μέλη στις εγκαταστάσεις κάθε φυσικού ή νομικού προσώπου που λαμβάνει πληρωμές από τον προϋπολογισμό.

¹⁰⁴ Γίνεται δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

3. Καταρτίζει ετήσια έκθεση μετά το κλείσιμο κάθε οικονομικού έτους. Η έκθεση αυτή διαβιβάζεται στα άλλα θεσμικά όργανα της Ένωσης και δημοσιεύεται στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, συνοδευόμενη από τις απαντήσεις αυτών των θεσμικών οργάνων στις παρατηρήσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου¹⁰⁵.

4. Προβαίνει οποτεδήποτε κρίνει σκόπιμο σε παρατηρήσεις επί ειδικών ζητημάτων που έχουν σχέση με τα δημοσιονομικά και οικονομικά θέματα της Κοινότητας.

5. Γνωμοδοτεί μετά από αίτηση καθενός από τα όργανα της Κοινότητας και επικουρεί το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο κατά τον έλεγχο της εκτέλεσης του προϋπολογισμού.

Η Ετήσια Έκθεση του ΕΕΣ υποβάλλεται ταυτόχρονα, κάθε Νοέμβριο, στο Ευρωπαϊκό και στα Εθνικά Κοινοβούλια σύμφωνα με τη Συνθήκη της Λισσαβόνας και τον ίδιο μήνα γίνεται παρουσίαση της Ετήσιας Έκθεσης στην Επιτροπή Ελέγχου του Προϋπολογισμού και στην Ολομέλεια του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Ακολουθώντας τα Μέλη του ΕΕΣ παρουσιάζουν την Ετήσια Έκθεση στις χώρες τους .

Σύμφωνα επίσης με τη Συνθήκη της Λισσαβόνας στο πλαίσιο του ενδυναμωμένου ρόλου των Εθνικών Κοινοβουλίων , στην Κύπρο η Ετήσια Έκθεση πέρα του ότι επιδίδεται στο Πρόεδρο της Δημοκρατίας και στον πρόεδρο της Βουλής των αντιπροσώπων, παρουσιάζεται σε κοινή συνεδρία των Κοινοβουλευτικών Επιτροπών Ελέγχου, Οικονομικών και Προϋπολογισμού και Εξωτερικών και Ευρωπαϊκών Υποθέσεων και ακολουθούν συναντήσεις με τον Υπουργό Οικονομικών, άλλους αρμόδιους Υπουργούς, τη Γενική Ελέγκτρια και άλλους αρμόδιους κρατικούς αξιωματούχους¹⁰⁶.

Με την Ετήσια Έκθεση όσο και με τις Ειδικές Εκθέσεις, στόχος του ΕΕΣ είναι να υποβοηθήσει το έργο της νομοθετικής εξουσίας και ταυτόχρονα να συμβάλλει στη βελτίωση της δημοσιονομικής διαχείρισης της εκτελεστικής εξουσίας.

¹⁰⁵ Γ.Καλαβρός, Θ. Γεωργοπουλος, Το Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης –Θεσμικό Δίκαιο, 2011, Σελ156-157

¹⁰⁶ Εφημερίδα 24 Η, 26/11/2013, συνέντευξη Α. Λάζαρου μέλους του ΕΕΣ,

<http://24h.com.cy/society/item/42295-lazarou-oi-diadikasies-dhmosiwn-symvasewn-sthn-kypro.html>To

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8: ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

8.1 Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή

Η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (ΕΟΚΕ) είναι συμβουλευτικό όργανο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ιδρύθηκε το 1957 και παρέχει εμπειρογνωμοσύνη στα μεγάλα θεσμικά όργανα της ΕΕ (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο), με το να εκδίδει «γνωμοδοτήσεις» σχετικά με την προτεινόμενη κοινοτική νομοθεσία. Εκδίδει επίσης «γνωμοδοτήσεις πρωτοβουλίας» για θέματα που θεωρεί ότι πρέπει να μελετηθούν. Τα 353 μέλη τα οποία αποτελούν την ΕΟΚΕ, κατανέμονται με βάση τον πληθυσμό των κρατών μελών και εκπροσωπούν ομάδες οικονομικών και κοινωνικών συμφερόντων από όλη την Ευρώπη. Τα μέλη επιλέγονται από τις εθνικές κυβερνήσεις και διορίζονται από το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για πενταετή θητεία η οποία μπορεί να ανανεωθεί. Τα μέλη της ΕΟΚΕ δεν αμείβονται, λαμβάνουν όμως επιδόματα για την κάλυψη των εξόδων ταξιδιού και διαμονής όταν συμμετέχουν σε συνεδριάσεις.

Τα μέλη της ΕΟΚΕ οργανώνονται σε τρεις ομάδες «Εργοδότες», «Μισθωτοί» και «Διάφορες Δραστηριότητες» (π.χ. γεωργικές οργανώσεις, ενώσεις καταναλωτών, περιβαλλοντικές οργανώσεις, οργανώσεις για την οικογένεια, μη κυβερνητικές οργανώσεις κτλ). Με τον τρόπο αυτό, τα μέλη της ΕΟΚΕ χτίζουν τη γέφυρα που συνδέει την ΕΕ με τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών των κρατών μελών προωθώντας μια περισσότερο αντιπροσωπευτική, περισσότερο συμμετοχική και συνεπώς περισσότερο δημοκρατική κοινωνία στην Ευρωπαϊκή Ένωση.¹⁰⁷

Η ΕΟΚΕ εκδίδει κατά μέσο όρο 170 συμβουλευτικά έγγραφα και γνωμοδοτήσεις κάθε χρόνο. Οι γνωμοδοτήσεις αυτές προωθούνται στα όργανα λήψης των αποφάσεων της ΕΕ και στη συνέχεια δημοσιεύονται στην Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ¹⁰⁸.

8.2 Επιτροπή των Περιφερειών

Η Επιτροπή Περιφερειών δημιουργήθηκε το 1994 έχοντας σε γενικές γραμμές ως πρότυπο την ΕΟΚΕ. Είναι ένα συμβουλευτικό σώμα που εκπροσωπεί τις τοπικές και περιφερειακές αρχές της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

¹⁰⁷ Επίσημη ιστοσελίδα ΕΟΚΕ, <http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.el.home>

¹⁰⁸ Επίσημη ιστοσελίδα ΕΕ, http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/ecosoc/index_el.htm

Όπως και με την ΕΟΚΕ, Η Επιτροπή των Περιφερειών σήμερα αποτελείται από 353 τακτικά μέλη (και άλλα τόσα αναπληρωματικά) και από τα 28 κράτη μέλη της ΕΕ. Τα μέλη της διορίζονται από το Συμβούλιο, βάσει καταλόγων που υποβάλλουν τα Κράτη Μέλη, για θητεία 5 ετών, η οποία μπορεί να ανανεωθεί. Η ολομέλεια της ΕτΠ πραγματοποιεί πέντε συνεδριάσεις κάθε χρόνο για να καθορίσει το γενικό πλαίσιο της πολιτικής που θα ακολουθήσει και να εγκρίνει γνωμοδοτήσεις.

Η Επιτροπή Περιφερειών αποτελείται από έξι "επιτροπές" που εξετάζουν διαφορετικούς τομείς πολιτικής και προετοιμάζουν τις γνωμοδοτήσεις που συζητούνται στις συνεδριάσεις της ολομέλειας:

- Εδαφικής συνοχής
- Οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής
- Εκπαίδευσης, νεολαίας και έρευνας
- Περιβάλλοντος, κλιματικής αλλαγής και ενέργειας
- Ιθαγένειας, διακυβέρνησης, θεσμικών και εξωτερικών υποθέσεων
- Φυσικών πόρων

Εκδίδει επίσης αποφάσεις για μεμονωμένα θέματα πολιτικής. Στην Επιτροπή Περιφερειών εκπροσωπούνται οι τέσσερις μεγάλα ευρωπαϊκά κόμματα: α) Ευρωπαϊκό Λαϊκό Κόμμα, β)Κόμμα των Ευρωπαίων Σοσιαλιστών, γ) Ομάδα της Συμμαχίας Φιλελευθέρων και Δημοκρατών για την Ευρώπη, δ) Ένωση για την Ευρώπη των Εθνών - Ευρωπαϊκή Συμμαχία

Η θεσμική συμβολή της Επιτροπής Περιφερειών βρίσκεται, όπως και σε σχέση με την ΕΟΚΕ, στην προετοιμασία των πράξεων που εκδίδουν το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και η Επιτροπή. Ειδικότερα, όταν το προβλέπει η Συνθήκη, ζητείται υποχρεωτικά η γνώμη της Επιτροπής Περιφερειών η οποία ασφαλώς δεν είναι δεσμευτική αλλά έχει μόνο συμβουλευτικό χαρακτήρα. Όταν κάποιο από τα τρία αυτά θεσμικά όργανα το κρίνει σκόπιμο, δύναται να ζητήσει τη γνώμη της Επιτροπής Περιφερειών και χωρίς αυτό να προβλέπεται στις Συνθήκες, ενώ και η ίδια η Επιτροπή Περιφερειών έχει το δικαίωμα, με δική της πρωτοβουλία, να διατυπώνει γνώμη στις περιπτώσεις που το θεωρεί σκόπιμο ¹⁰⁹.

¹⁰⁹Ν.Μουσης, Ευρωπαϊκή Ένωση, 14^η Έκδοση, Εκδόσεις Παπαζηση, Αθήνα 2013, σελ.60.

8.3 Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων

Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ) είναι η Τράπεζα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ιδρύθηκε το 1958 με την Συνθήκη της Ρώμης και σήμερα αποτελεί ιδιοκτησία των 28 κρατών μελών της ΕΕ¹¹⁰. Αποστολή της είναι να δανείζει χρήματα με χαμηλά επιτόκια για επενδύσεις που υποστηρίζουν τους στόχους της Ένωσης όπως, στους τομείς της ενέργειας και των δικτύων μεταφορών, της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας και της καινοτομίας. Έχει ως στόχο την αύξηση της απασχόλησης και του δυναμικού ανάπτυξης στην Ευρώπη, υποστηρίζοντας τις ενέργειες για το κλίμα, και την υποστήριξη των πολιτικών της, τόσο εντός της ΕΕ όσο και σε γειτονικές ή αναπτυσσόμενες χώρες. Η ΕΤΕπ με έδρα το Λουξεμβούργο είναι μια ευέλικτη και συμφέρουσα πηγή χρηματοδότησης και αποτελεί το μεγαλύτερο διεθνές χρηματοδοτικό ίδρυμα στον κόσμο, με ύψος ετήσιων χορηγήσεων 33 δισ. Ευρώ. Το 2011 το κεφάλαιο της τράπεζας ανήρχετο σε ποσό μεγαλύτερο των 232,3 δισ. ευρώ¹¹¹. Το κεφάλαιο αυτό μπορεί να αυξηθεί μετά από απόφαση του Συμβουλίου των Διοικητών.

Η ΕΤΕ μπορεί να ιδρύει θυγατρικές ή άλλες οντότητες, οι οποίες θα διαθέτουν νομική προσωπικότητα και οικονομική αυτονομία. Το καταστατικό των οργανισμών αυτών εγκρίνεται ομόφωνα από το Συμβούλιο των Διοικητών.

Έτσι, η ΕΤΕ ίδρυσε το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων (ΕΤαΕπ) το 1994. Το ΕΤαΕπ ανήκει στον «όμιλο ΕΤΕ». Κύρια αποστολή του είναι να χορηγεί κεφάλαια επιχειρηματικού κινδύνου στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Εξάλλου, η ΕΤΕ έχει το δικαίωμα να συμμετέχει στη διαχείριση του ΕΤαΕπ και να συμβάλει στο αναληφθέν κεφάλαιό του κατά το ποσό που καθορίζει το Συμβούλιο των Διοικητών.

8.4 Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης (ΕΥΕΔ)

Η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης (ΕΥΕΔ) είναι το διπλωματικό σώμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης το οποίο επικουρεί τον επικεφαλής των εξωτερικών υποθέσεων της Ένωσης κατά την άσκηση της εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας. Είναι ο νεότερος φορέας της ΕΕ καθότι συστάθηκε το 2011. Ρόλος της ΕΥΕΔ είναι να διαχειρίζεται τις διπλωματικές σχέσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τις χώρες που δεν είναι μέλη της, με απώτερο σκοπό να αυξηθεί την επιρροή της Ένωση παγκοσμίως. Στα

¹¹⁰ Επίσημη ιστοσελίδα ΕΕ http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/eif/index_el.htm

¹¹¹ Το 2011 με 27 κράτη μέλη. Το κεφάλαιο αυξάνεται με την εισδοχή κάθε νέου κράτους μέλους και κάθε κράτος μέλος συνεισφέρει ανάλογα με το ΑΕΠ του κατά τη στιγμή προσχώρησής του.

πλαίσια αυτά αναπτύσσει τις εταιρικές σχέσεις της με αναδύμενες δυνάμεις σε όλο τον κόσμο και συνεργάζεται στενά με τον ΟΗΕ και τις μεγάλες δυνάμεις ΗΠΑ και Ρωσία.

Σημαντικές δραστηριότητες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε παγκόσμιο επίπεδο είναι:

1. η οικοδόμηση ειρήνης, μέσα από την παροχή πολιτικής, οικονομικής και πρακτικής στήριξης – π.χ. στα Δυτικά Βαλκάνια μετά τους πολέμους στην πρώην Γιουγκοσλαβία.
2. η διεξαγωγή στρατιωτικών και μη στρατιωτικών αποστολών με στόχο την ενίσχυση της ασφάλειας, στο πλαίσιο της κοινής πολιτικής για την ασφάλεια και την άμυνα .
3. η διατήρηση φιλικών σχέσεων με τις χώρες που συνορεύουν με την ΕΕ, μέσα από την ευρωπαϊκή πολιτική γειτονίας.
4. η παροχή αναπτυξιακής βοήθειας, η αντιμετώπιση κρίσεων και η παροχή ανθρωπιστικής βοήθειας, καθώς και η αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και η προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων¹¹².

8.5 Ευρωπαϊός Επόπτης Προστασίας Δεδομένων

Ένα ακόμη σημαντικό όργανο στην λειτουργία της Ένωσης είναι ο Ευρωπαϊός Επόπτης Προστασίας Δεδομένων (ΕΕΠΔ). Θεσμός ο οποίος κρίνεται αναγκαίος αφού τα διάφορα ευρωπαϊκά όργανα στα πλαίσια των εργασιών τους, μπορούν να αποθηκεύουν και να επεξεργάζονται προσωπικές πληροφορίες για τους πολίτες και τους κατοίκους της ΕΕ σε ηλεκτρονική, γραπτή ή οπτική μορφή. Καθήκον του η προστασία των εν λόγω προσωπικών δεδομένων και της ιδιωτικής ζωής των πολιτών, καθώς και η προώθηση των ορθών πρακτικών στον τομέα αυτό μεταξύ των θεσμικών οργάνων και οργανισμών της ΕΕ¹¹³.

Για την ορθή και εύρυθμη λειτουργία του ο ΕΕΠΔ διαθέτει δύο τμήματα. Το Τμήμα Εποπτείας και Επιβολής που αξιολογεί την εφαρμογή των κανόνων προστασίας δεδομένων από τα θεσμικά όργανα και τους οργανισμούς της ΕΕ και το Τμήμα Πολιτικής και Παροχής Συμβουλών το οποίο επικουρεί τον νομοθέτη της ΕΕ σχετικά με τα θέματα προστασίας δεδομένων σε διάφορους τομείς πολιτικής και σε προτάσεις για νέα νομοθεσία. Ο ΕΕΠΔ παρακολουθεί επίσης τις νέες τεχνολογίες, οι οποίες ενδέχεται να έχουν αντίκτυπο στην προστασία των δεδομένων.

¹¹² Επίσημη Ιστοσελίδα Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης, http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/eeas/index_el.htm

¹¹³ Επίσημη Ιστοσελίδα ΕΕ, http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/edps/index_el.htm

Οποιοσδήποτε πιστεύει ότι παραβιάζονται τα δικαιώματα του από οποιοδήποτε θεσμικό όργανο, μπορεί να υποβάλει καταγγελία στον Ευρωπαϊκό Επόπτη Προστασίας Δεδομένων. Η καταγγελία πρέπει να υποβληθεί μέσω του εντύπου υποβολής καταγγελίας που διατίθεται στον δικτυακό τόπο του Ευρωπαϊκού Επόπτη Προστασίας Δεδομένων.

Ο Ευρωπαίος Επόπτης Προστασίας Δεδομένων (ΕΕΠΔ) είναι ο Τζιοβάνι Μπουταρέλι, ο οποίος επικράτησε στις πρόσφατες εκλογές.

Επίλογος

Η θεσμική δομή της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αποτελεί σίγουρα μια ξεχωριστή διάσταση στη διεθνή κοινωνία, αφού όργανα «υπερεθνικά», πολιτικά, δικαστικά, κοινοβουλευτικά, νομοθετικά, γνωμοδοτικά, κυβερνητικά, συγκροτούν ένα μοναδικό σύνολο που παρόμοιο του δεν συνιστάται στους κλασικούς διεθνείς οργανισμούς.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει πετύχει μια ολοκληρωμένη μορφή συνεργασίας σε θέματα οικονομικής, κοινωνικής, περιβαλλοντικής, πολιτιστικής, αναπτυξιακής, εμπορικής, βιομηχανικής και άλλων πολιτικών.

Η οικοδόμηση της «καλύτερης Ευρώπης», με περισσότερη ενοποίηση, δημοκρατία, κοινωνική πολιτική, σύγκλιση και ανάπτυξη, συνεπάγεται μεταφορά νέων τμημάτων κυριαρχίας στους Ευρωπαϊκούς θεσμούς/όργανα. Οι αποφάσεις της Ένωσης δεν λαμβάνονται από απρόσωπους θεσμούς, αλλά κυρίως από όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης μέσα στα οποία εκπροσωπούνται είτε κυβερνήσεις των κρατών μελών όπως είναι το Συμβούλιο της Ε.Ε, είτε πολίτες όπως είναι το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Οι πρωταγωνιστές της Ευρωπαϊκής οικοδόμησης είναι τα κύρια όργανα τα οποία αποκαλούνται θεσμοί μέσα στις Συνθήκες με έργο και αποστολή δύσκολα αλλά πολύ ιδιαίτερο και σημαντικό. Πίσω όμως από τους πρωταγωνιστές, δρα ένα πλήθος πολιτών που είναι απαραίτητοι για τη νομιμοποίηση των δράσεων δημοκρατικών θεσμών μέσα σ' ένα δημοκρατικό περιβάλλον, με ρόλο καθοριστικό.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει πετύχει την πιο ολοκληρωμένη μορφή συνεργασίας σε θέματα της οικονομικής, κοινωνικής, περιβαλλοντικής, πολιτιστικής, αναπτυξιακής, εμπορικής, βιομηχανικής και άλλων πολιτικών. Όλα τα θεσμικά όργανα έχουν ένα σημαντικό ρόλο στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Τα κράτη μέλη ασκούν την εθνική κυριαρχία τους από κοινού, λαμβάνοντας συλλογικά αποφάσεις των κοινών θεσμικών οργάνων, του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, το οποίο εκλέγεται από τους πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και το Συμβούλιο, στο οποίο εκπροσωπούνται οι εθνικές κυβερνήσεις. Οι αποφάσεις λαμβάνονται βάσει προτάσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η οποία εκπροσωπεί τα συμφέροντα της Ευρωπαϊκής Ένωσης ως σύνολο.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Β. Τζέμος , *Οι Πολιτικοί Θεσμοί της Ευρωπαϊκής Ένωσης Συνθήκη της Λισαβόνας* , Έκδοση 2009.

Β. Χριστιανός , *Εισαγωγή στο Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης* , 2010.

Γ.Καλαβρός, Θ. Γεωργοπουλος, *Το Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης –Θεσμικό Δίκαιο*, 2011.

Θ. Γεωργακόπουλος, *Η Ευρωπαϊκή Ένωση – θεσμοί και Πολιτικές*, Εκδόσεις Σταμούλης, 1995.

Κ. Αθανασόπουλος, *Το Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης* , Τόμος Α΄ , 2008.

Κ.Στεφάνου,Μ.Τσινισιζελής, Αρ. Φατούρος – Θ.Χριστοδουλίδης, *Εισαγωγή στις Ευρωπαϊκές Σπουδές*, Τόμος Α΄, Εκδόσεις Ι. Σιδέρης , 2006.

Ν. Μαραβέγιας ,Θ.Σακελλαρόπουλος, *Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση και Ελλάδα, Οικονομία, Κοινωνία, Πολιτεία*. Εκδόσεις Διονικος, 2006.

Ν.Μαραβέγιας, Μ.Τσινισιζελής, *Νέα Ευρωπαϊκή Ένωση Οργάνωση και Πολιτείες 50 Χρόνια*, Εκδόσεις Θεμέλιο,2007

Π. Δάντογλου, *Ευρωπαϊκό Κοινοτικό Δίκαιο I*, 1985,.

Π.Νασκου-Περράκη,*Το Δίκαιο των Διεθνών Οργάνων*, Εκδόσεις Σάκκουλα,2005.

Π. Κ. Ιωακειμίδης, *Ευρωπαϊκή Πολιτική Ένωση, Θεωρία – Διαπραγμάτευση, Θεσμοί και Πολιτικές, Η Συνθήκη του Μάαστριχτ και η Ελλάδα*, εκδ. θεμέλιο, 1995.

Π. Κανελλόπουλος, *Το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα, 4^η έκδοση, Αθήνα – Κομοτηνή, 2003.

Π. Κανελλόπουλος, *Το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα, 5^η έκδοση, Αθήνα – Κομοτηνή, 2010.

Επιστημονικά Περιοδικά

Ευρωπαϊκή Επιτροπή , *Πως Λειτουργεί η Ευρωπαϊκή Ένωση*, Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2013.

Γραφείο Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου Ελλάδας, *Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο- Το Κοινοβουλευτικό όργανο της Ευρωπαϊκής Ένωσης*. 5αναθεωρημένη Έκδοση.

Η φωνή του Συνδέσμου Αστυνομίας Κύπρου, *Αστυνομικά Νέα*, Τεύχος 20, Απρίλιος 2012.

Εφημερίδες - Άρθρα

Εφημερίδα Φιλελεύθερος , *Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο Γραφείο Ενημέρωσης Κύπρου*,
17/12/2014,σελ.10

Εφημερίδα 24 Η, συνέντευξη Λ. Λάζαρου μέλους Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου,
26/11/2013,

Ιστοσελίδες

<http://www.moi.gov.cy/moi/pio/pio.nsf/0/08879c24534b26f6c2257690002bb863?>

<http://www.elections2014.eu/el/new-parliament>

<http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/el/0025729351/Organisation-and-work.html>

<http://www.gr2014.eu/el>

<http://www.elections2014.eu/el/new-parliament>

<http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/el/0025729351/Organisation-and-work.html>

<http://www.cy2012.eu/el/Footer/about-the-eu/eu-institutions>

<http://www.ombudsman.europa.eu>

<http://www.european-council.europa.eu/home-page.aspx?lang=el>

<http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cmsUpload/st06655.el08>

www.consilium.europa.eu/council/voting-system-at-the-council?tab=In-detail&subTab=Qualified-majority&lang=el

http://ec.europa.eu/about/index_el.htm

<http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/el/0081f4b3c7/Law-making-procedures-in-detail.html>

http://curia.europa.eu/jcms/jcms/Jo2_7024/http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/court-justice/index_el.htm

http://curia.europa.eu/jcms/jcms/T5_5230/

<https://www.ecb.europa.eu/ecb/tasks/html/index.el.html>

<http://www.sansimera.gr/articles/235/319>

<http://www.eca.europa.eu/el/Pages/Structure.aspx>

<http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.el.home>

http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/ecosoc/index_el.htm

http://www.eeas.europa.eu/index_el.htm

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΕΜΒΛΗΜΑΤΑ ΘΕΣΜΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ ΕΕ

Σύμβολο της Ευρωπαϊκής Ένωσης

(Πηγή : http://europa.eu/about-eu/basic-information/symbols/flag/index_el.htm)

Σύμβολο Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

(Πηγή : http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/images/eu_parliament.gif)

Σύμβολο Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και Συμβουλίου της Ευρώπης

(Πηγή: http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/european-council/index_el.htm)

Σύμβολο Ευρωπαϊκής Επιτροπής

(Πηγή: http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/images/european_commission.gif)

Σύμβολο Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου

(Πηγή: http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/court-justice/index_el.htm)

Σύμβολο Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας

(Πηγή: http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/ecb/index_el.htm)

Σύμβολο Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνέδριου

(Πηγή: http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/court-auditors/index_el.htm)